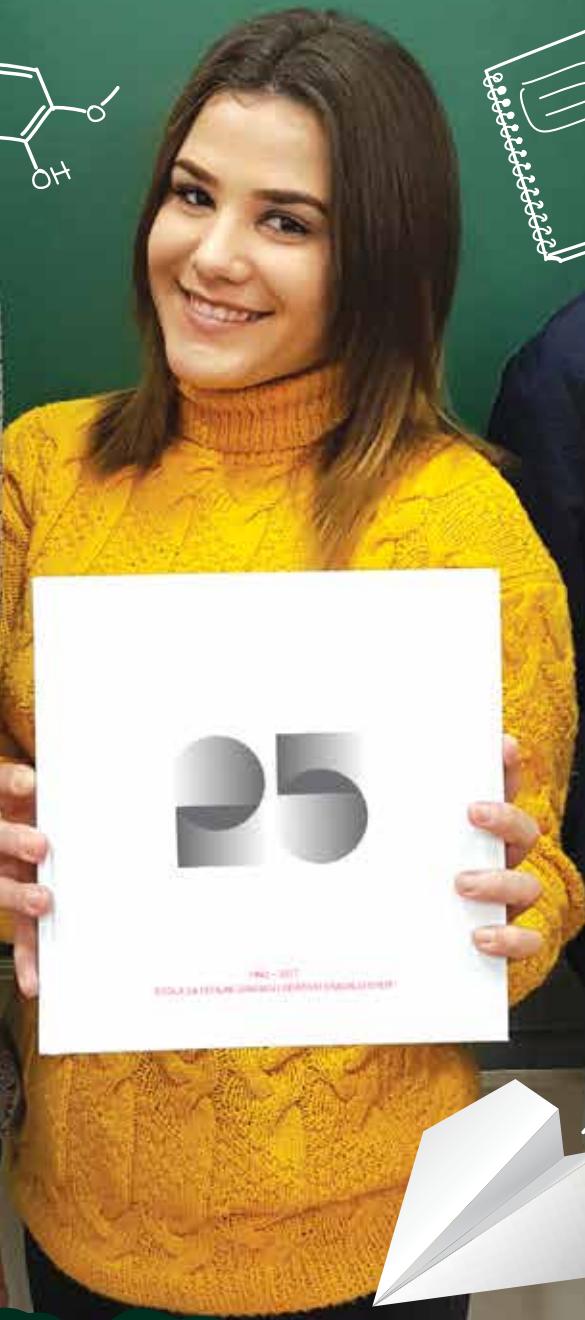

TEMA BROJA
NAŠIH
GODINA

25

OBLJETNICA ŠKOLE ZA DIZAJN, GRAFIKU I ODRŽIVU GRADNJU

Slog

BROJ 19 / 2018. GODINA / ŠKOLSKI LIST

ŠKOLE ZA DIZAJN, GRAFIKU I ODRŽIVU GRADNJU SPLIT

Slog

IMPRESSUM

BROJ 19, veljača 2018.

ŠKOLSKI LIST ŠKOLE ZA DIZAJN,
GRAFIKU I ODRŽIVU GRADNJU SPLIT

NAKLADNIK

Škola za dizajn, grafiku
i održivu gradnju Split
Matice hrvatske 11, 21 000 Split
www.gogss.hr

ZA NAKLADNIKA

Ivan Kovačević, ravnatelj

UREDNIŠTVO

Jelena Gluić, prof. hrvatskog jezika
Edi Murgić, prof. stručnih pred.
Sela Tecilazić, prof. stručnih pred.

NOVINARSKA REDAKCIJA

Lea Baras, 4.b
Lena Bezić, 4.b
Katarina Klepo, 4.b
Iris Bećica, g3.m
Mihaela Goleš, g3.m
Petar Krešimir Vranješ, 2.g
Lana Grubišić, 2.g

OBLIKOVANJE I GRAFIČKA PRIPREMA

Edi Murgić, prof. stručnih pred.
Marko Dragun, prof. stručnih pred.

NASLOVNICA

Fotografija: Vlado Cerić, g2.b
Na naslovniči učenici g2.b,
grafički tehničari pripreme:
Ivan Jelavić, Ana Bekavac, Tomislav Dadić

NAKLADA

1000 primjeraka

TISAK

Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju

“UVODNA RIJEČ”

Dragi naši,

tema ovogodišnjeg broja našeg lista je Naših 25 godina. Iako tema na prvi pogled asocira na prošlost, ne dajte se zavarati. Za našu je Školu 2017. godina itekako važna jer smo u njoj slavili dvije važne obljetnice: 110 godina od osnutka škole koja svojim značenjem dovodi kulturu i obrazovanje u Dalmaciju, ali i među prvim školama u svoje ime postavlja riječ dizajn kao novu i važnu granu industrijskog društva te 25 godina od osnutka naše Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju - Split! Iz toga razloga ovogodišnji Slog pruža pogled u prvih 25 godina povijesti naše Škole, pa ipak u njemu naglasak nije na prošlosti. Dapače. Dok oni koji su im svjedočili sa sjetom, a svi zajedno s ponosom gledamo u naše početke, naša nam povijest daje optimizam i ulijeva energiju za uživanje u divnoj sadašnjosti i, vjerujemo, blistavoj budućnosti koja je pred nama. Stoga prošećite s nama kroz naših 25 godina kroz stranice koje su pred nama i, što je još važnije, kreirajte sa nama sadašnjost i gledajte u zajedničku nam budućnost. Jučer je prošlost, sutra tek treba doći, a ono što je sada - ono je što je bitno. Živimo naše zajedničko sada punim plućima: ponosni na prošlost koja je za nama, nestrpljivi zbog budućnosti koja je pred nama.

Vaša urednica,
Jelena Gluić

”

SADRŽAJ

SVEČANA PROSLAVA

**25. OBLJETNICE
OSNUTKA
ŠKOLE**

4

TEMA BROJA
**NAŠIH
25 GODINA**

8

POVIJEST ZGRADE
NAŠE ŠKOLE

16

GRAFIČKI DIZAJN
TIPOGRAFIJA

20

KREAKTIVA
IZLOŽBE

22

IZVJEŠĆE IZ
BRUXELLESSA

26

LITERARNI RADOVI
**ŠKAFETIN NAŠIH
ZAPISA**

46

PROJEKT VOLON

**POJAČAJ
VOLONTIRANJE**

30

34

HUMANITARNO PRODAJNA
IZLOŽBA

35

SVEČANA PROSLAVA
**MEĐUNARODNOGA
DANA VOLONTERA**

SRCEM, MISLIMA
I MOLITVAMA ZA
VUKOVAR

36

PUTOPIS
MOJ VUKOVAR

38

NAŠE MATURALNO
PUTOVANJE
**BEĆ, PRAG, DRESDEN,
BRATISLAVA**

42

IZVJEŠĆE IZ
BRUXELLESSA

26

USPOREDNI VOKABULAR
LIPA RIČ ČAKAVSKA

70

INTERVJU
TANJA UKAS

52

INTERVJU
DOMAGOJ LJUBIŠIĆ

56

IZVJEŠĆE S
INTERLIBERA

58

GENIJ IZ SMILJANA
NIKOŁA TESLA

60

U POSJETU IZLOŽBI:
NIKOŁA TESLA
**MOZAK IZ
BUDUĆNOSTI**

64

PO RIJEĆI PEDAGOGINJE
**MOTIVACIJA KAO
KLJUČ USPJEHA?**

66

SVEČANA PROSLAVA 25. OBLJETNICE OSNUTKA ŠKOLE

UZ DOMJENAK I PRIGODAN PROGRAM
PROMOVIRANA JE MONOGRAFIJA,
KNJICA KOJA JE U CIJELOSTI NASTALA U
ŠKOLI, OD SADRŽAJA, DIZAJNA I TISKA.

U atmosferi nadolazećeg Božića i okićenog bora, 19. prosinca u našem atriju, uz misu u kapeli studentskog kampusa, Škola je proslavila svoju 25. obljetnicu osnutka, uz prigodnu svečanost za uzvanike. Prigodnim programom je organiziran i okrugli stol na temu položaja strukovnog školstva u trenutku donošenja Zakona o strukovnom obrazovanju, te iznimno toplo predavanje projektanta školske zgrade, akademika Dinka Kovačića i susret s učenicima i djelatnicima.

Tim povodom je u školskom atriju postavljena ploča s riječima projektanta „Treba iznad ulaza u školu postaviti SRETNO, kao i rudarima kad ulaze u rudnik“ za uspomenu na obljetnicu.

Uzvanicima i djelatnicima obratio se ravnatelj škole Ivan Kovačević uz emotivni govor u kojem je ponosno istaknuo da je svih 25 godina na čelu ove uspješne institucije, te je tom prigodom istakao 25 djelatnika Zahvalnicom za 25 godina vjernosti i iznimne posvećenosti ovoj instituciji.

Uz domjenak i prigodan program promovirana je Monografija, knjiga koja je u cijelosti nastala u Školi, od sadržaja, dizajna i tiska.

Monografija pokazuje nevjerljiv napredak i zanimljiv put kroz vrijeme male škole sa graditeljskim i obrtničkim zanimanjima, sa tek 7 razreda i oko 30 nastavnika u vijeću iz 1992. godine, do današnjeg obrazovnog profila, školskog identiteta i uspjeha, sa tri puta više razreda, učenika i nastavnika. Kroz školu je u ovih 25 godina prošlo oko 4 700 učenika u svim njenim programima i zanimanjima, a danas se u dvije smjene obrazuje oko 700 učenika.

U proteklih 25 godina za mnoge poteškoće koje smo kao strukovna škola imali, sada shvaćamo kao izazove koje smo pretvarali u našu prednost.

Poznati problemi strukovnog školstva, sa nedostatkom učenika i motiviranosti za upis i školovanje u naše programe prelamali su se preko Škole i poticali nas na stalna promišljanja, promjene i poboljšanja. Uvodili smo nova, a gasili stara zanimanja i možda u toj borbi za opstankom na promjenjivom tržištu obrazovanja nalazili radost i napredak.

Promjene su izvor energije, budile su nas iz letargije, te su nas zajedno s našim učenicima koji su pripadnici takozvane Net ili Z generacije, svijeta novih tehnologija i mo-

gućnosti, dovele u neočekivane projekte i izazove. Škola je među prvima u Hrvatskoj uvela programe iz multimedijalnih i audiovizualnih tehnologija, gimnazijski program održivog razvoja, a planiramo i novo zanimanje 3D dizajna. Nije nevažno što smo se u svim aktivnostima odazivali na europske fondove i projekte, te smo bili prepoznati i proglašeni za jednu od škola koja je EU Ambasador!

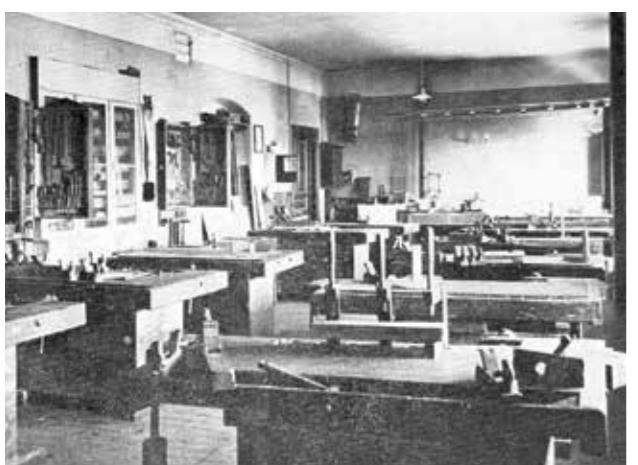
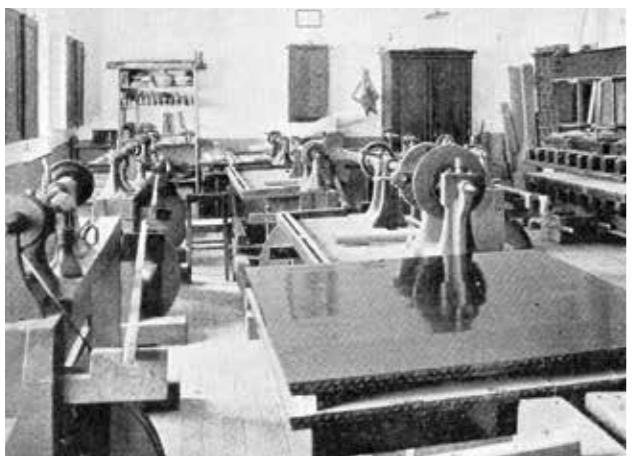
Monografiju je predstavila prof. Sela Tecilazić, urednica monografije, uz riječi koje najbolje najavljuju njen sadržaj i ulogu: "Ovo je knjiga o svima nama, nastavnicima i učenicima, radu, entuzijazmu i našem životu koji je ugrađen u ovu instituciju kroz proteklih 25 godina. Nadamo se da smo uspjeli sačuvati sva važna sjećanja od zaborava, kroz događaje i ljudе koji su je gradili. Hvala svim kolegama na trudu koji su pokazali u prikupljanju grde za nastanak ove monografije, kao i učenicima koji su bili nositelji svih naših projekata i ideja. Rad s mlađima je životni izbor, stoga neka ova knjiga bude poticaj svima onima koji se namjeravaju upustiti u ovaj posao bez kraja..."

Prof. Tecilazić je objasnila nastanak knjige, uz sadržaj koji je strukturiran kronološki i koji pokazuje dugu i zanimljivu povijest škole, sa svim promjenama koje su je pratile, te se zaustavlja na zadnjih 25 godina i detaljno ga osvjetljava. Kroz desetak jasno odijeljenih poglavlja, uz dobro odabранe fotografije koje prate tekst, sačuvana su sjećanja na život škole, njene nastavnike i učenike, te brojne projekte, natjecanja, gradnje i izložbe koji su obilježili sve ove godine. „Izvršnim dizajnom, lijepim naslovima i originalnim fontom, dobili smo ovu prekrasnu knjigu koja se uz dobru strukturu i prigodne tekstove lako čita i jasno svjedoči da je ovo škola koja se bavi dizajnom, grafikom i umjetnošću.“

U tom dijelu sve zahvale kolegi Ediju Murgiću, za dizajn i prijelom, Duški Boban, za izvrsne fotografije, Elzi Vukičević i Marku Dragunu za pripremu i tisak. U stvaranju sadržaja, uz urednicu koja je i sama djelatnica Škole svih njenih 25 godina, sudjelovale su Vedrana Šolić, Tanja Ukas i Teodora Grgić Jeličić. Lekturu je napravio aktiv hrvatskog jezika - Vedrana Šolić, Fabjana Jakovčić Čović i Martina Javorčić. Prekrasna knjiga koja je reklamni proizvod Škole i pokazatelj njenih visokih profesionalnih mogućnosti pokazala je rad škole 'iza kulisa'. Prvi put su nastavnici, ali i svi ostali djelatnici, u prvom planu; kao ljudi koji su pokrećući svih aktivnosti, projekata, izložbi i natjecanja, brojnih humanitarnih aktivnosti, a sve to kroz ono glavno što je u opisu nastavničkog posla - poduku i odgoj. Glavni dio knjige je naš rad - i on je poslijе glavnih nositelja svih aktivnosti, divnih fotografija profesora u aktivima, podijeljen u nekoliko poglavlja koja govore o školskim projektima, aktivnostima i ogromnom humanitarnom radu. Osobito su nam važne izložbe i natjecanja, jer se u njima vrednuju sve naše aktivnosti i uspjesi. One stvaraju naš pedagoški identitet i profiliraju nas među sličnim programima, u Splitu, županiji i na državnoj razini.

„Generacijama učenika koje su prošle kroz Školu, darovali smo naše znanje, vrijeme i ljubav, ponekad i strogost, rasli smo i sazrijevali s njima, ali koliko god je to bio naš posao - to je bio i naš život!“ - riječi su urednice Sele Tecilazić.

Na kraju prezentacije Monografije, Škola, ravnatelj Ivan Kovačević i profesori Marko Dragun, Elza Vukičević i Tanja Ukas primili su zahvalnice od gđe. Mirele Grbić, voditeljice Zavoda za javno zdravstvo za humanitarni rad i poticanje zaštite mentalnog zdravlja Splitsko-dalmatinske županije.

TEMA BROJA **NAŠIH**

25

GODINA

Povijesni razvoj Škole

Osjećaj ponosa, časti, ali i iznimne obveze postoji u činjenici da smo nasljednici jedne od najslavnijih škola u Splitu i regiji, Strukovne risarske ili Scuole di disegno industriale, kasnije znane kao Splitska škola za dizajn. Osnovao ju je 1907. godine inženjer i arhitekt, reformator obrazovanja i osnivač Etnografskog muzeja i Galerije umjetnina Kamilo Tončić. Za našu je Školu 2017. godina itekako važna jer smo u njoj slavili dvije obljetnice: 110 godina od osnutka škole koja svojim značajem dovodi kulturu i obrazovanje u Dalmaciju, ali i među prvim školama u svoje ime postavlja riječ dizajn kao novu i važnu granu industrijskog društva, te 25 godina od osnutka naše Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju - Split!

Kamilo Tončić je bio poseban čovjek i o njemu i njegovom djelu govorи knjiga dr. Ivane Šverko „Splitska škola za dizajn“. Vrativši se iz Beča, kao učenik slavnog secesijskog arhitekta Otta Wagnera shvatio je da je ulaganje i trud oko obrazovanja prva zadaća koja služi društvu i njegovom razvoju. Uz naprednog gradonačelnika Jurja Bianskinija koji mu prepušta organizaciju nove škole, obrazovat će kadrove u novim zanimanjima i za novo industrijsko doba. On shvaćа da edukacijom pomaže osiromašenoj Dalmaciji i cijelo društvo vodi prema prosperitetu. Miran, discipliniran i progresivan, organizirao je školu po najboljim i za ondašnje doba najpoželjnijim pedagoškim standardima

1907

Kamilo Tončić, inženjer i arhitekt, reformator obrazovanja i osnivač Etnografskog muzeja i Galerije umjetnina, osniva Strukovnu risarsku školu ili Scuole di disegno industriale, kasnije znane kao **Splitska škola za dizajn** u kojoj su podučavali mnogi velikani i majstori tog doba.

II. Stanje učiteljskog zbora školske god. 1907—1908.					
Red Red	IME I VROZDSTVO štifte	P + učiteljstvo živ.			
		predmet	Učitelj učiteljstvo	Učitelj učiteljstvo	Učitelj učiteljstvo
Direktor					
1.	Int. Kamil Tešić	Nauka o graditi gradjevne stvari	U trošak polici za rizare, klesare i tesarje	10	
Pravi Učitelji					
2.	Balibović Pavle	Kofardzija, gombe- tra i zemlja u pre- ređivanju, Grena, i prug, itd., pisan, itd.	Prije, svraj A., B. C. L. H. Prij. svr. A., L. H.	12	Barešnik L. Barešnik
3.	Georgij Vukotin srak. tijek	Kipariste, modela- vanje i rekonstruk- cije	U trošak za kupnju	6	Barešnik javne druge Barešnik Jozsef drvene riznica
4.	Jakšić Nikola	Struk. riznica Prost. riznica	U javnoj riznici dvorani	23	Čvor električne Barešnik Jozsef dvorane riznica
5.	Mentovac Božidar	Nauka o graditi lesoređa Prost. riznica	U trošak za lesoređa U prvi. tel. Z. I. B.	14	
6.	Vitvić Lucijan pl. Micheli	Obrtne arhitekt. i krajegospodarstvo	I. Barešnik, II. Barešnik	5	Barešnik II. Barešnik
Strukovni Učitelj					
7.	Marić Stjepan	—	—	—	Innovac za 1. septembra 1908.
Poslovodja					
8.	Cetak Bán	Kolarstvo	Glačić kod Knina	—	Uprav. skladištenje poslo- voda na ulicama Knina i Glačić kod Knina Zahr. se na slab. 1/10-09
9.	Kesi Josip	—	—	—	Innovac za blagovne radnici na 1. julu 1908.

1920

Osniva se Srednja tehnička škola koja obuhvaća mušku i žensku zanatsku školu.

1932

Škola mijenja naziv u Državnu tehničku srednju školu u Splitu.

1940

Škola mijenja naziv u Srednja tehnička škola s arhitektonsko-gradjevinskim odsjekom.

1942

Tijekom talijanske okupacije djeluje pod imenom Scuola media tecnica.

1947

Škola vraća naziv u Srednja tehnička škola u Splitu.

1948

Škola se zove Srednja tehnička građevinska škola.

1950

Škola ponovo mijenja ime u Građevinska tehnička škola u Splitu.

vezanim za strukovno i umjetničko obrazovanje, pozvao najbolje nastavnike i započeo svojevrsnu kulturnu misiju u Dalmaciji. Škola je bila smještena na četiri lokacije u gradu, ali ono što imamo do danas je zgrada Parne mastione na Toču. Dislociranost je potrajala sve do kraja Prvog svjetskog rata, kad se škola preselila u današnju Zrinsko-frankopansku ulicu u zgradu koja je izgrađena 1904. godine za potrebe ondašnje Poljoprivredne škole koja je u međuvremenu prestala s radom, te je u toj zgradi Tončićeva škola radila sve do 1956. godine. U Tončićevoj je školi Emanuel Vidović bio profesor slikanja, kipar Vjekoslav Gangl je učio modeliranje, Josip Hatze je bio profesor glazbe, Dinko Šimunović profesor književnosti. Nauku o oblicima predavali su Atilij Meneto, Nikola Giassich (Jaksic) i Juraj Botić. Uz njega je arhitekturu predavao Karel Beneš, a sam Tončić nauku o konstrukcijama. Uz ove velikane u školi su radili i mnogi drugi ugledni majstori – obrtnici koji su prenosili svoja stručna i praktična znanja. Dujam Penić, Mate Meneghelli, Josip Botteri, Andrija Krstulović, Grgo Antunac i mnogi drugi učenici ove škole bili su ljudi koji su u stvarnosti mijenjali društvo u industrijskom dizajnu. Povezivanje raznorodnih sadržaja bilo je, na početku prošlog stoljeća,

u periodu industrijalizacije i brojnih spoznaja, potrebna snergija koja je razvijala društvo. Književnik Dinko Šimunović, dugogodišnji profesor škole napisao je: „...i tada su se u nekim odjelima culi glasovi profesora, koji su djacima tumačili ozbiljnu, strogu znanost, u drugim odjelima bih vidio radionicu za tkanje cilima, krojenje i šivanje, vezivo i čipke, u trećima drvene strugotine i pilotine, okresotine kamenja i mramora, dascice i slamu od raspakovnih posiljki, a malo dalje vidis kipove, slike i cvijeće te cujes skladno pjevanje uz pratnju klavira.“ Nije zanemarivo reći da je Gropiusova škola Bauhaus, koja je promijenila pogled na svijet, nastala u Njemačkoj deset godina za ovog Tončićevog pionirskog djela i bila organizirana na istim principima – kao spoj građanske ženske škole i umjetničko - obrtničkih principa. Iz ovog vrijednog rasadnika nikle su današnje škole kao Škola likovnih umjetnosti Split, Tehnička škola za strojarstvo i mehatroniku Split, Graditeljska – geodetska tehnička škola Split i Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split. U doba obezvrijedivanja školstva i učenja kao temeljnog i motivatorskog čimbenika za društvo, važno je isticati ove podatke iz naše prošlosti i dići se njima. Prije deset godi-

1957

Škola je preselila iz zgrade u Zrinsko - frankopanskoj ulici, u novo krilo zgrade u istom dvorištu. Projektirao ju je arhitekt Zdenko Tončić, sin Kamila Tončića, i sam djelatnik škole. Škola je bila moderna, dvokatna, u dva volumena, s 12 učionica, 3 radionice i 6 kabinet za stručnu nastavu. Na toj adresi, Teslina 4, škola je djelovala kroz sve sljedeće promjene imena, do 1992. kad se seli u novu zgradu u okviru studentskog Kampusa.

Današnji ravnatelj Ivan Kovacević (na fotografiji lijevo) kao učenik škole u Teslinu

1963

Osnovan je Građevinski školski centar koji do 1974. djeluje kao OOUR Škola u Splitu, Teslina 4. U svom sklopu ima Dom učenika i Pogon za proizvodni rad. To je period reformi u kojima se poticao proizvodni rad. U tom trenutku je na mjestu direktora škole bio Jakša Miličić, dipl. ing. građevine. Pod njegovim vodstvom škola je imala i svoj pogon u kojem je proizvodila i građevinski materijal, a uz pomoć vanjskih suradnika izgradila se stambena zgrada koja se nalazi u sklopu škole.

1978

Škola se spaja s gimnazijom Ćiro Gamulin u novu radnu organizaciju, Centar za odgoj i obrazovanje u građevinarstvu i industriji građevinskim materijalima Ćiro Gamulin.

1980

Školi se pripaja i Kamenoklesarska škola iz Pučišća.

1985

Iz Centra za odgoj i obrazovanje izdvaja se MIOC kao samostalna škola.

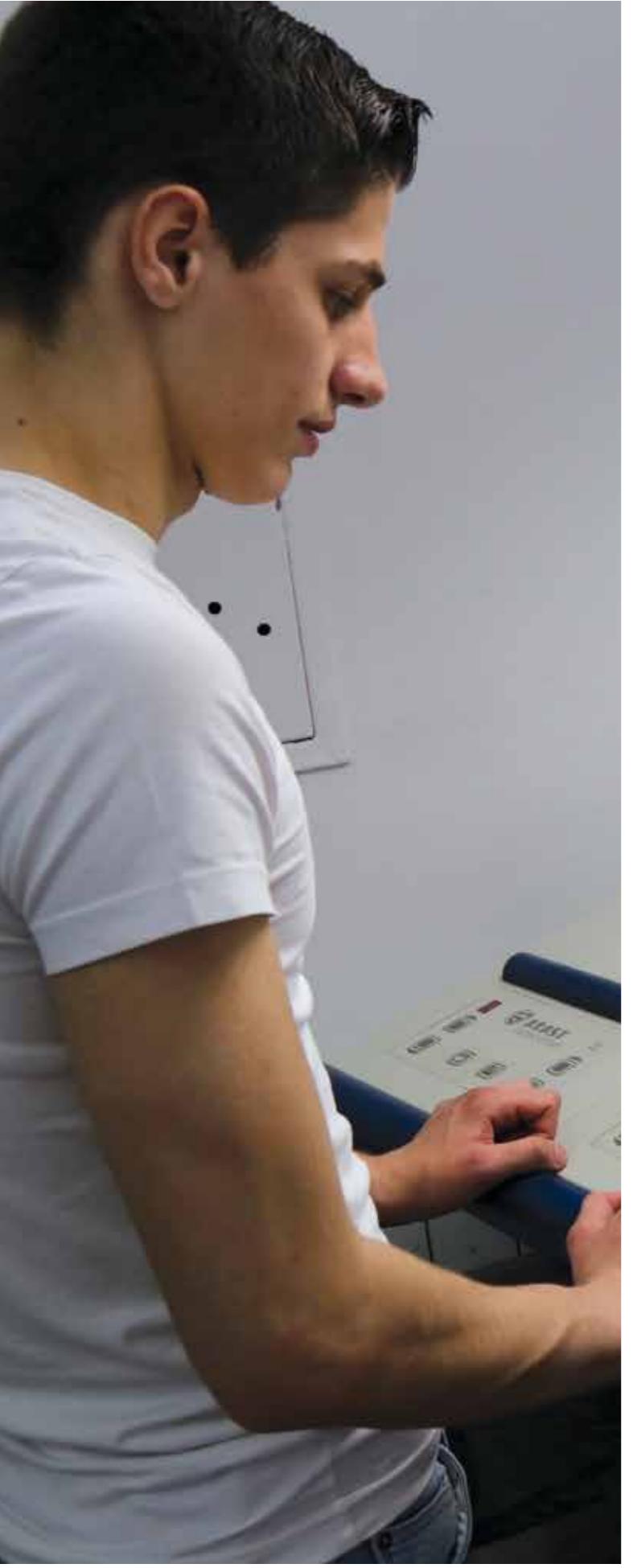
1991

Ukida se Građevinski školski centar nastaju tri samostalne ustanove: Graditeljska škola Split, Muški dački dom i Kamenoklesarska škola Pučišća.

Plakat / zastava

Predavanje povodom stote godišnjice održala je Sela Tecilazić, a zastavu / plakat koji je godinu dana krasio ulazni atrij dvije škole nasljednice, napravila je Duška Boban

na smo proslavili stotu godišnjicu od osnutka ove vrijedne ustanove za koju i danas smatramo da svojim programima, inovativnošću i potrebom za praćenjem suvremenih tehnologija i problema vremena u kojem živimo - imamo dosta zajedničkog.

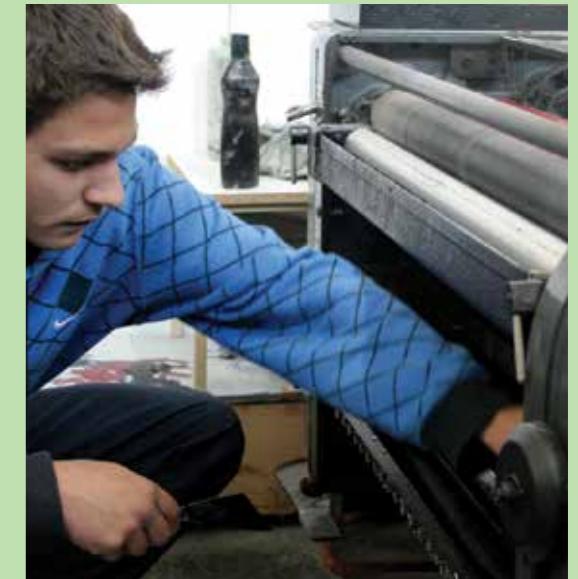
Naših 25 godina

Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split je u svom dvadesetpetogodišnjem trajanju promijenila tri imena, od 1992. godine kad se izdvojila iz Graditeljske škole Split, zvala se Graditeljska industrijsko - obrtnička škola Split. Zatim, od 1996. godine zove se Graditeljska obrtnička i grafička škola u Splitu, te konačno 2012. godine dobiva sadašnje ime. Nomen est omen, kaže stara izreka, a u našem slučaju je tako i bilo! Imena su se mijenjala i zapravo pratila promjene koje smo kao strukovna škola proživljivali. Strukovne su škole osjetljive na promjene tehnologije i tržišta radne snage, te smo u ovih 25 godina postojanja mijenjali svoj obrazovni profil, postupno poboljšavajući stara i uvodeći nova zanimanja potrebna suvremenom društvu, tržištu i modernim obrazovnim modelima. Do Domovinskog rata obrazovali smo sva temeljna trogodišnja graditeljska zanimanja, nakon toga gubimo tradicionalna područja iz Bosne i Hercegovine koja su se obrazovala u

1992

Iz Graditeljske škole Split nastaju dvije škole: Graditeljska industrijska i obrtnička škola Split i Graditeljska tehnička škola Split.

1996

Škola mijenja naziv u Graditeljska obrtnička i grafička škola u Splitu.

Splitu, te škola ostaje "osiromašena" u tim zanimanjima. Općenito dolazi do smanjenih potreba i interesa društva za tim zanimanjima, ali i velike tehnološke promjene u tehnologijama i načinu gradnje dale su svoj doprinos u smanjenom upisu. Osim smanjene gradnje i stanogradnje u društvu, nove tehnologije i materijali su tražili promjene programa i uvođenje novih, inovativnijih. Zidari, armirači, tesari, krovopokrivači, podpolagač - skoro da nestaju s opisa zanimanja, što stvara potrebu za obrazovanjem novih i jedinstvenih zanimanja u kojima bi se mnoga graditeljska znanja složila u jednom. Godine 1992., pored navedenih graditeljskih zanimanja, obrazovali smo i grafička zanimanja, ali kao područna ispostava zagrebačke Grafičke škole. Bili su to grafički tehničari i trogodišnji grafičari. Međutim, potrebe regije za ovim zanimanjem usmjerile su nas u samostalni razvoj, te ubrzo svojim drugim dijelom postajemo grafička škola. Grafička struka je iznimno napredovala u tom razdoblju i još uvijek napreduje. Njen tehnološki i softverski napredak je toliko značajan u svakom pogledu,

da smo zapravo imali sreću naći se u situaciji da je kroz naobrazbu pratimo i razvijamo. Pored zagrebačke Grafičke škole, jedne od najstarijih škola u Hrvatskoj, s ponosom možemo reći da smo je ubrzo dostigli, programima i načinom rada, te smo i sami kreatori novih zanimanja u grafici. Na tragu razvoja novih zanimanja ističemo da smo tvorci najsvremenijeg programa u domeni grafike i informatičkih tehnologija, a to su WEB dizajneri i medijski tehničari, koji svoju stručnu vertikalnu nalaze u nastavku školovanja na srodnim fakultetima i Umjetničkim akademijama. Godine 1997., uvodimo zanimanja dizajner unutrašnje arhitekture i aranžersko-scenografski dizajner. Oni završetkom školovanja pokazuju izuzetne rezultate pri upisu na studij arhitekture koji je skoro istovremeno otvoren u Splitu, te brojnim odsjecima na Umjetničkoj akademiji. 1999. godine u umjetnički program uvodimo i zanimanja dizajner keramike i dizajner metala, čime zaokružujemo ideju o profiliranju škole u školu primjenjene umjetnosti - točnije dizajna, ne konkurirajući standardnim i temeljnim umjetničkim

programima postojeće Škole likovnih umjetnosti Split, kao ni Graditeljskoj tehničkoj školi od koje smo se 1992. godine odvojili. Sudeći po velikom interesu i upisu učenika u ova zanimanja, Škola je prepoznala dizajn kao potrebu grada i regije. 2013. godine upisujemo prvu generaciju gimnazije održivog razvoja. Zbog potreba suvremenog društva, njegove skrbi i svijesti o očuvanju resursa, te općih svjetskih trendova u području ekologije, prepoznali smo mogućnost da graditeljstvo povežemo s općim obrazovanjem i ponudimo ga tržištu u nadi da će naši učenici biti izrazito senzibilizirani za nastavak studija arhitekture, strojarstva ili graditeljstva gdje bi mogli dati najbolje od sebe. Upravo ta naša šarolikost je naša prednost i privilegija. Suvremena zanimanja su u međuodnosu, multidisciplinarna, povezana s društvom na najrazličitije načine i vizije, a mi to u školi izravno primjenjujemo. Zato smo riječ DIZAJN stavili na prvo mjesto, GRAFIKU u središte komunikacije, a završili s ODRŽIVOM GRADNJOM I RAZVOJEM kao imperativom društva!

1999
U umjetnički program uvodimo i zanimanja dizajner keramike i dizajner metala.

2012
Škola dobiva današnje ime - Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju.

2013
Upisujemo prvu generaciju gimnazije održivog razvoja.

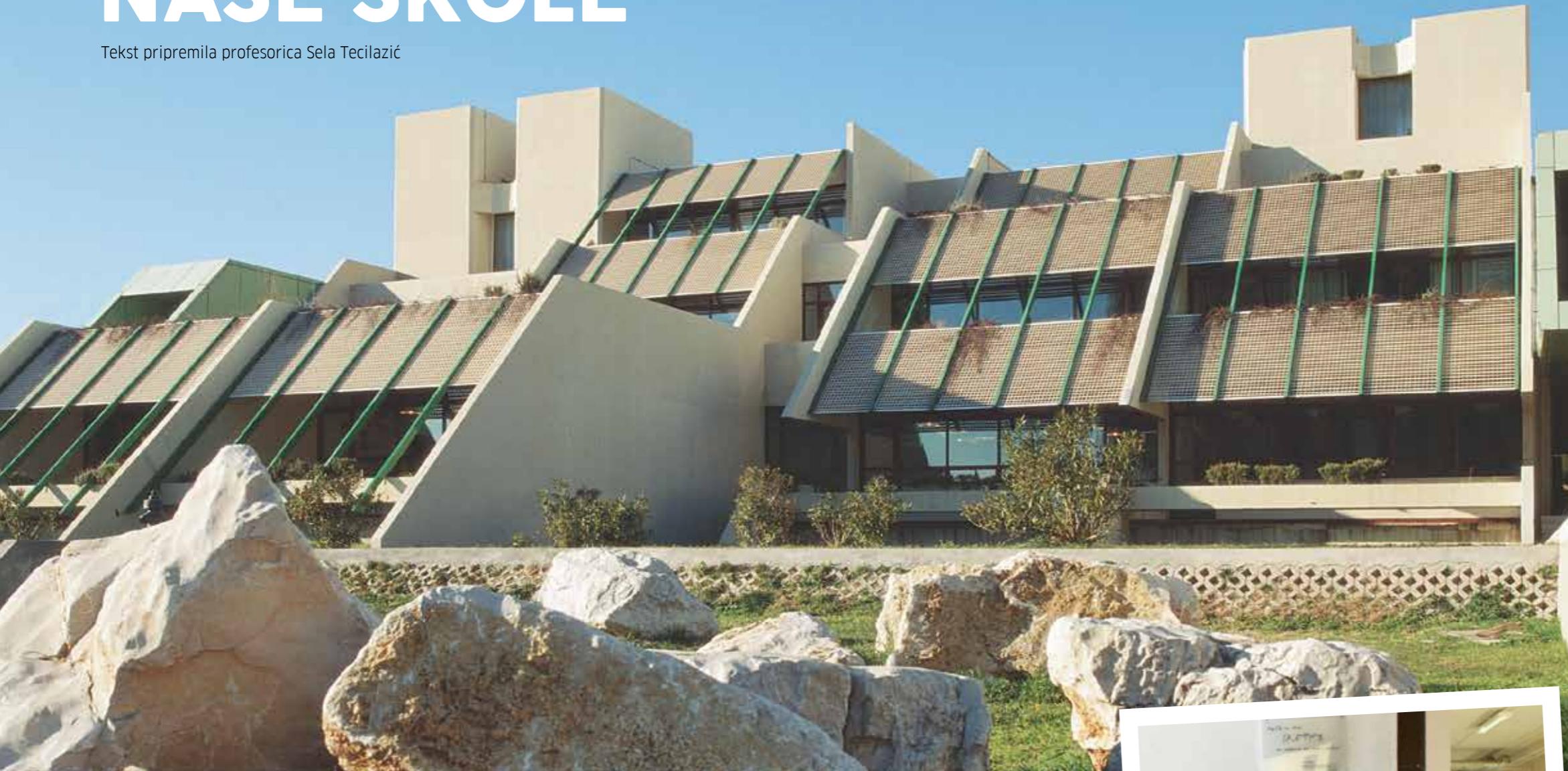

2017
Dvadeset peta obljetnica škole.
Među brojnim nagradama i priznanjima za dostignuća u nastavi i humanitarnom radu ističemo godišnju nagradu za promociju i razvoj volonterskog radnog područja Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, "Vinka Luković", 2013. godine i nagradu Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, "Zlatna željezna ploča", 2014. godine.

POVIJEST ZGRADE NAŠE ŠKOLE

Tekst pripremila profesorica Sela Tecilazić

Jedan od najljepših školskih objekata u Splitu pa i u cijeloj Hrvatskoj upravo je zgrada u ulici Matice hrvatske 11 u kojoj je danas smještena Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju. Zgradu dijele četiri škole, povezane prostranim i svjetlim atrijem kroz kojeg se prolazi u zajedničko dvorište Građevinskog fakulteta i Studentskog kampusa. Jedna od škola u zgradama je Graditeljska tehnička i geodetska škola, također nasljednica Tončićeve škole čiju povijest dijelimo još od 1907. godine do danas, uključujući odvajanje i preseljenje u ovu lijepu zgradu. Projektant škole je akademik Dinko Kovačić. Zgrada je izgrađena 1992. godine i za ono je doba bila primjer najviših standarda u gradnji školskih prostora. Funkcionalna i razvedena po kosom terenu, s učionicama koje imaju terase i pogled na more i jug, hodnicima koji odvajaju različite sadržaje, da bi ih opet spojili u prostore za odmor i okupljanje, i danas, poslije 25 godina njenog korištenja, nije

izgubila na posebnosti i atraktivnosti. Unutrašnji atrij namijenjen polivalentnim školskim aktivnostima prozračan je, pun cvijeća i kamena i pjeva ptica. Brojne izložbe svih četiriju škola, njihove proslave i priredbe događale su se upravo u tom atriju, koji je zasigurno jedan od njenih najljepših dijelova.

Sam arhitekt je rekao da ga je u projektiranju škole vodila ideja o stvaranju sretnog i ugodnog prostora za sve njene korisnike – i učenike i nastavnike, pa o tome postoji zapis o riječi „Sretno“ koju treba staviti iznad ulaza u školu, kao što i rudarima стоји kod ulaza u rudnik.

Povodom 25. godišnjice obljetnice škole Dinko Kovačić je priredio predavanje o gradnji škole, a djelatnici su postavili ploču sa ovim riječima kao trajnu uspomenu na ovu prigodu. Dinko Kovačić je ostao trajno povezan s objektom u kojem rado dolazi, posjećuje naše izložbe i dovodi studente s obližnjeg Fakulteta arhitekture i graditeljstva kako bi

im pokazao objekt u funkciji. Upravo se zato s posebnom pozornošću odnosimo prema zaštiti i održavanju objekta, brižno ga čuvajući od propadanja. Uživamo u njemu vježujući da njegova funkcionalnost i ljepota gradi uspješne, kreativne i sretne mlade ljudi.

BIOGRAFIJA **DINKO KOVACIĆ** ARHITEKT, AKADEMIK, PROJEKTANT NAŠE ŠKOLE

Dinko Kovačić rođen je u Splitu 1938. godine. Gimnaziju je završio u Splitu 1957. godine. Diplomirao je na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu 1963. godine.

Od završetka studija radio je kao odgovorni projektant u projektnim biroima "Tehnogradnja" i "Lavčević" u Splitu, a 1979. godine prelazi u Zavod za arhitekturu - Arhitektonski fakultet Zagreb.

Pored rada na projektiranju, dugogodišnji je član savjeta za urbanizam grada Splita.

Bio je član više žirija na javnim i gradskim natječajima, te član ocjenjivačkog suda za nagradu "Borbe" i "Vladimira Nazora".

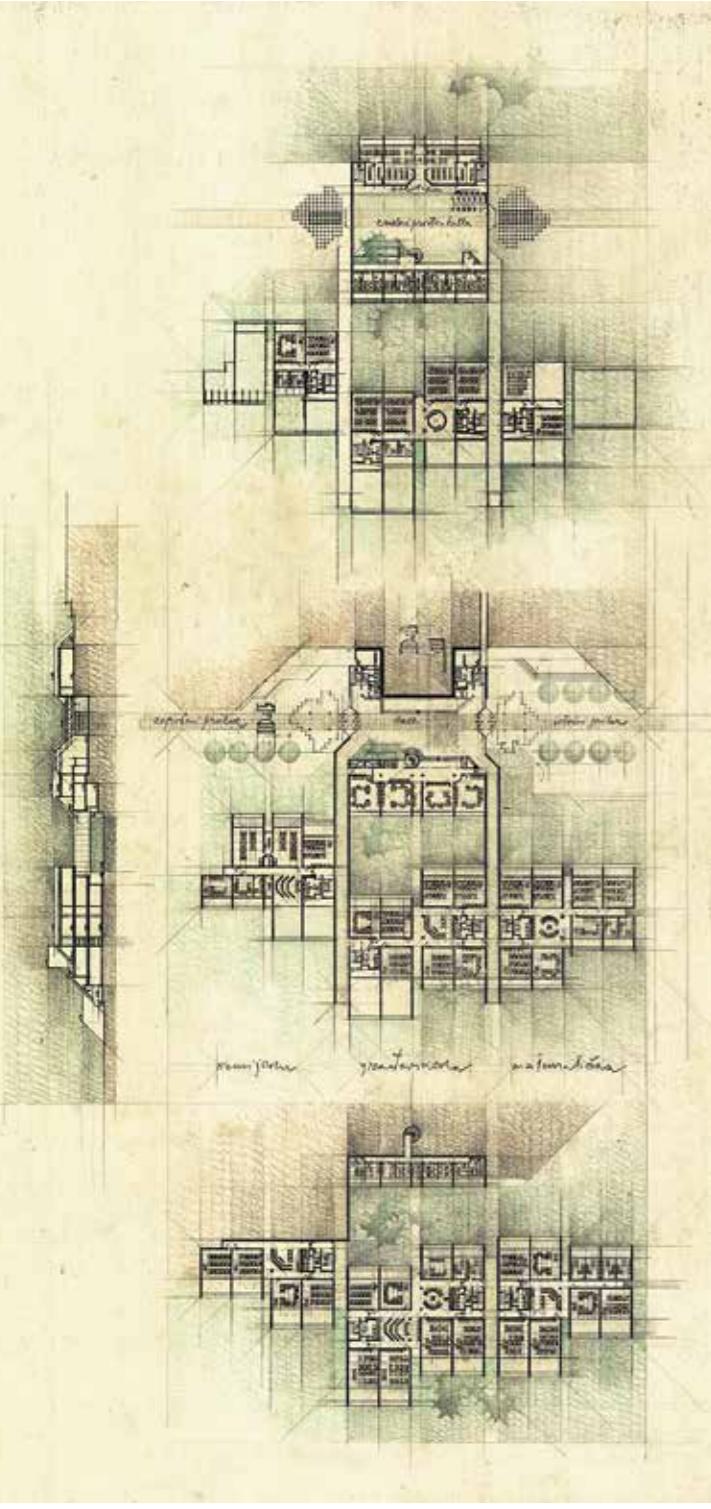
Od početka školske godine 1994./95. angažiran je kao redoviti profesor na Arhitektonskom fakultetu gdje predaje Zgrade za turizam i slobodno vrijeme.

Vodi grupu studenata devetog semestra na integralnom radu i mentor je za diplomski rad.

Voditelj je ljetne škole – Brač, koju organizira Arhitektonski fakultet iz Zagreba.

Za svoj rad dobio je niz javnih priznanja i nagrada.

2006. godine primljen je u Hrvatsku akademiju znanosti i umjetnosti (HAZU) kao redoviti član.

Nagrade

Dinko Kovačić je dobitnik niza nagrada:

- 2011. **NAGRADA "VLADIMIR NAZOR"** (za životno djelo)
- 2004. **NAGRADA GRADA SPLITA** (za životno djelo)
- 2004. **NAGRADA HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI (HAZU)**
- 2002. **NAGRADA "SLOBODNA DALMACIJA"** (godišnja nagrada "Jure Kaštelan" za područje kulture)
- 2001. **NAGRADA "DRAGO GALIĆ"** (za obiteljsku kuću Stupalo u Splitu)
- 1976. **GODIŠNJA NAGRADA GRADA SPLITA** (za stambenu ulicu Dinka Šimunovića u Splitu)
- 1974. **GODIŠNJA NAGRADA "VLADIMIR NAZOR"** (za stambenu ulicu Braće Borozan u Splitu) - koautor M. Zorić
- 1974. **REPUBLIČKA NAGRADA "BORBA"** (za stambenu ulicu Braće Borozan u Splitu) - koautor M. Zorić
- 1974. **NAGRADA 8. ZAGREBAČKOG SALONA** (za stambenu ulicu Braće Borozan u Splitu) - koautor M. Zorić

Izvedeni objekti

Plodnu i uspješnu karijeru Dinka Kovačića potvrđuju njegovi brojni izvedeni projekti:

- 2010. Osnovna Škola "Meterize", Šibenik - u izgradnji
- 2008. kuća "Šore", Supetar
- 2007. ceremonijalni prostor groblja Drenova u Rijeci
- 2007. stambeni objekt u Istarskoj ulici, Rovinj
- 2007. obiteljska kuća Vučević, Split
- 2006. Villa Vianelli, Rovinj - rekonstrukcija i interijer
- 2006. hotel "Bretanide", Bol - II. faza
- 2006. aneks Ekonomskog fakulteta u Splitu
- 2005. obiteljska kuća Skokandić, uvala Vrbovica na Korčuli
- 2003. hotel "Uvala" u Dubrovniku
- 2002. pristanišna zgrada Zračna luka Brač
- 2001. Ekonomski fakultet u Splitu
- 2001. komercijalno-distribucijski centar Tvornice Duhana Rovinj u Splitu
- 2000. obiteljska kuća Stupalo na Mejama u Splitu
- 2000. Studentski dom Spinut u Splitu
- 1998. kuća za odmor Kovačić u Ražnju
- 1997. restoran "Hanibal" u Hvaru
- 1996. poslovni centar u Trilju
- 1995. obiteljska kuća Draganja u Splitu
- 1995. obiteljska kuća Jurić - Vranjic
- 1994. kuća za odmor Mahač - Sv. Nedilja, otok Hvar
- 1994. pristanišna zgrada Zračna luka Brač - privremeni objekt
- 1993. kuća za odmor Mrudljaš - Čiovo, Trogir
- 1993. obiteljska kuća Meter - adaptacija i dogradnja - Imotski
- 1992. Srednjoškolski centar u Splitu
- 1990. restoran "Vidovica" - Bol
- 1990. stambeno-poslovna uglovnica "Dvornikovi dvori" u Splitu
- 1990. obiteljska ulica Rojnica - Jelsa
- 1990. Osnovna škola Žrnovnica
- 1988. izletište "Vruja" kod Omiša
- 1985. hotel "Bretanide" Bol
- 1985. obiteljska kuća Pilić - Mali Rat kod Omiša
- 1982. Odeska ulica u Splitu
- 1981. crpna stanica gradskog vodovoda - Split
- 1981. Kuća za odmor Čizmić - Slime
- 1981. adaptacija i dogradnja Tehničkog školskog centra - Split
- 1981. stambena ulica Dinka Šimunovića - Split 3
- 1981. obiteljska kuća Laštare - Sinj
- 1980. kuća za odmor Krstulović - Marušići, Omiš
- 1974. opskrbni centar "Dalma" - Split 3
- 1973. niz individualnih obiteljskih kuća u ulici Braće Borozan u Splitu
- 1973. stambena ulica Braće Borozan - Split 3 (koautor M. Zorić)
- 1972. kuća za odmor Miličić-Krstulović u Ražnju
- 1971. obiteljska dvojna kuća Marijanović - Popović na Mejama u Splitu
- 1968. poslovno-stambena višekatnica u Paićevoj ulici u Splitu
- 1966. hotel "Ruskamen" (koautor Frane Buškariol)
- 1966. stambeni neboderi "Gripe" u Splitu

GRAFIČKI DIZAJN TIPOGRAFIJA

Što je tipografija? Mislite da je to samo font? Ne, varate se! Za razliku od fonta, tipografija je čitava umjetnost uređivanja fontova. To je esencija grafičkog dizajna, alfa i omega svakoga proizvoda i nešto čime bi se svaki dobar grafički dizajner trebao ozbiljno pozabaviti. Dizajner bira font, ali njegov je i izbor kako će tekst složiti u layout, grid, boju, kako će naglasiti pojedine dijelove, kako će pojačati čitljivost i pitko teksta, te kako će napraviti razliku između dobrog, lošega i odličnoga dizajna.

Tipografski rječnik sadrži brojne pojmove poput alignment (poravnavanje teksta prema lijevome i desnome rubu), kurziv (italic, nagnuta slova na 12 stupnjeva od vertikale), condensed (sužena slova), glyph (slovnji znak ili simbol), kerning (mijenjanje razmaka među slovima), leading (mijenjanje razmaka među retcima)...

Tipografija je već mnogo vremena vitalan dio promotivnog materijala i reklama. Dizajneri često koriste tipografiju kako bi dočarali temu ili

raspoloženje u reklami. Slova se često koriste kako bi privukla pažnju na određenu reklamu, u kombinaciji s bojom, oblikom i slikom. Danas se tipografija u reklami može odraziti i kao brand određene kompanije. Fontovi se koriste kako bi priopćili različite poruke gledateljima, klasičan font služi za snažan karakter, dok se moderniji fontovi koriste za čistiji i prirodniji izgled.

Zašto uopće obraćati pažnju na tipografiju i fontove? Brand je jedinstvena osobnost koja identificira proizvod, uslugu, osobu ili mjesto. Dizajn nam daje vizualni identitet branda. Odabir vrste slova i njihov raspored može biti jednako važan kao i odabir boja, fotografija ili grafika u procesu stvaranja.

Razlika između dobre tipografije i loše tipografije je ustvari razlika između posla koji je održan profesionalno te tako i izgleda i posla koji je na brzinu napravljen u Office programu. Primjera radi, jedan od razloga zašto Apple trgovine izgledaju tako

dobro i profinjeno je konstantna uporaba istog fonta Myriada. Ustrajnost je dobra stvar. No, zašto ljudi stalno dizajniraju nove fontove, nemamo li ih dovoljno? Zar nije sve već nekako izumljeno? Nije. Tipografija je poput mode. Ili namještaja. Uz rijetke iznimke po pitanju funkcionalnosti, svijet, odnosno, ljudi ne trebaju novi oblik odjeće ili namještaja, nego žele izgledati drugačije, izazvati određeni osjećaj ili postići određeni izgled i zato imamo trendove i stilove. Dok su pravi izumi rijetki, ono što konstantno imamo novo jesu varijacije na temu, kombinacije postojećih elemenata na nov način, i po pitanju dizajna i odjeće i namještaja. Metafora, odnosno, usporedba fonta s modom i namještajem dobra je i iz sljedećeg razloga. Fontovi također mogu u isto vrijeme biti i funkcionalni i estetski privlačni. Odličan stolac nije samo vizualno privlačan, već je i vrlo udoban za sjedenje. Tako i odličan font može biti oku ugodan te istovremeno i funkcionalan; čitljiv i za novine i za ekrane. Odabir fonta je znanje koje objedinjuje umjetnost i znanost.

TIPOGRAF **NIKOLA ĐUREK**

Nikola Đurek naš je najpoznatiji i najvažniji tipograf. Predaje na odjelu Dizajna vizualnih komunikacija na Umjetničkoj akademiji sveučilišta u Splitu i na Studiju dizajna pri Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu. Đurekova pisma mogu se vidjeti u brojnim svjetskim i domaćim tiskovinama, a također je višestruki dobitnik prestižnih domaćih i svjetskih nagrada u području grafičkog dizajna i tipografije. Nikola je, naime, napravio pismo koje se koristi za projekt vizualnog identiteta za najpoznatiju glazbenu nagradu Grammy.

"Moja fascinacija samim tipografima i u konačnici pismom, tako i dizajnom, počinje negdje u srednjoj školi

kada sam počeo raditi flyere za lokalne klubove. U to vrijeme nije bilo puno fontova koje sam imao na ras-

ZG 3860 BB

polaganju, pa sam ih sam rukom iscrtao. Kako kod nas nije bilo fakulteta gdje bih to proučavao, krenuo sam na gradevinu, koju sam i završio, no cijelo vrijeme sam se bavio tipografijom. Dizajn se gradi od temelja, a ne kada se primjerice na kompjuteru samo počne crtati nekakav logotip, koji je lijepog izgleda i lijepo je obojan i to je to, a nema nikakve pozadinske priče. Studente uvijek tražim da se ne počne crtati radi crtanja, nego da pismo ima i namjenu, da se zna za što će se koristiti, kako i tko će ga koristiti." - kazao je Đurek.

Izvor: www.vizkultura.hr

ORIGINALNA TIPOGRAFIJA U **MONOGRAFIJI ŠKOLE**

Povodom 25. obljetnice Škole izdana je monografija čije je stranice, kao i cijelokupnu manifestaciju, pratila tipografija koju je oblikovao Edi Murgić, profesor stručnih predmeta. Svojom jednostavnosću, kvadrat i krug, kao osnovni grafički elementi, te njihove polovice - pravokutnik, trokut i polukrug iz kojih je izveden logotip i cijelo pismo, savršeno su prenijeli viziju Škole kao mjesta gdje velike stvari započinju običnim, malim koracima.

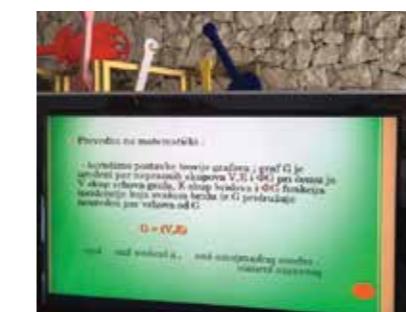
PROJEKTNI DAN BOJE

Naš drugi projektni dan održan je 15. veljače 2017. godine na ovogodišnju postavljenu temu: BOJE. Iako smo u početku mislili da će na ovu temu biti teško odgovoriti, učenici su zajedno sa profesorima-mentorima s entuzijazmom sudjelovali u pripremi projektnog dana te nas iznenadili ovogodišnjim brojem radova.

U projektnom danu sudjelovali su matematičari, pod mentorstvom profesorce Biljane Krstulović, sa zanimljivom pripremom bojanki. Učenici su sa zanimanjem i sa voljom pristupili matematičkom stolu na kojem su raznim načinima bojenja predloška dobili odlične rezultate. Priredili su i zanimljive majice na kojima su matematičkim oblicima i simbolima izradili natpis LOVE, čija slova simbolično dolaze iz poznatih matematičkih funkcija. Majice su prodavali po simboličnoj cijeni, a cjelokupni fond zarade donirali su našoj Školi za neke buduće projekte i za neke buduće potrebe.

Kako ne biste pomislili da se i ostali profesori-mentori i učenici iz općih predmeta nisu uključili u projektni dan, imamo pisane i prezentacijske dokaze. Neki su zajedno imali i nastavu kao što su to upriličili „Talijani i Englez“ koji su međusobno prezentirali živopisne radove, a jedna grupa sa nastave Engleskog jezika napravila je niz prezentacija o bojama na vrlo osebujan i kreativan način. Nastava Hrvatskog jezika također je bila po-praćena radovima i prezentacijama na temu boja. Ne smijemo zanemariti ni Vjeronauk koji nas je dodatno educirao o liturgijskim bojama te nam na taj način približio razlog promijene crkvenog ruha iz nedjelje u nedjelju.

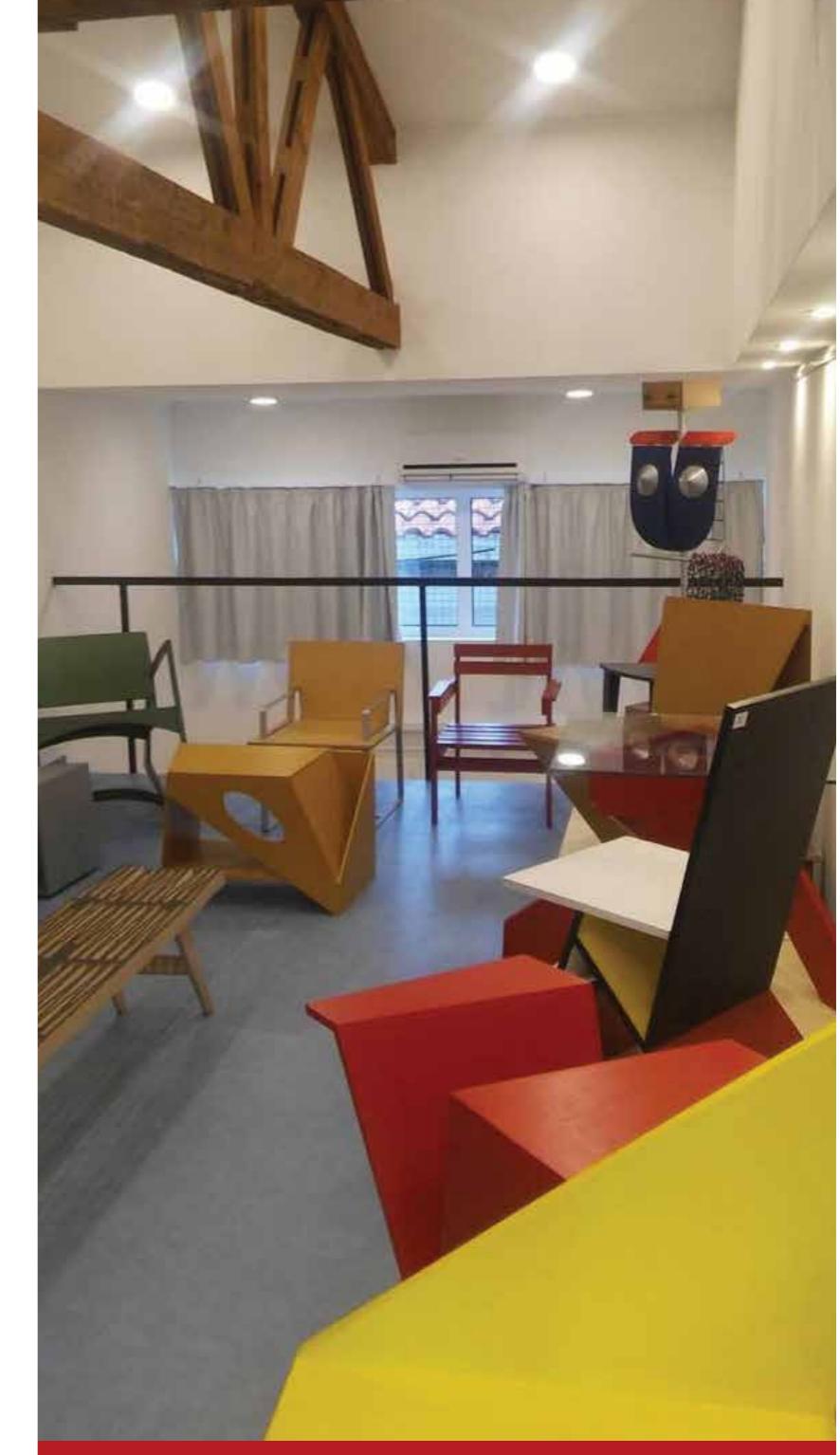
Umjetnici su, kao i uvijek, kreativno spojili čak tri predmeta u kojima su obradili teoriju boja, zatim psihologiju boja i tehnologiju boja.

negi i ostalih škola, koji su na namaganje očiju napravljenih na satu animacije dolazili do računala i ostavljali svoje poruke u kratkoj interaktivnoj animaciji.

Multimedija je u projektnom danu sudjelovala serijom angažiranih plakata. Multimedija se trudi oko zaštite autohtone vrste magarčića koji se trenutno nalaze na mjestu nekadašnjeg zoološkog vrta, stoga su, osim fotografijom, pokušali napraviti niz plakata u boji koji upozoravaju na tu ugroženu vrstu.

U školskoj galeriji KreAktiva postavljena je izložba radova učenika dizajnera unutrašnje arhitekture koji su svojim namještajem također nadopunili temu ovogodišnjeg projektnog dana.

PRODAJNA IZLOŽBA UČENIČKIH RADOVA

Školska galerija KreAktiva Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split bila je otvorena (od) do 3. ožujka 2017. godine u vremenu od 9:00 do 12:00 i od 15:00 do 19:00.

Svi su posjetitelji naše školske galerije mogli slobodno razgledati izložene radove naših vrijednih učenika, smjera dizajn unutrašnje arhitekture, a izloženi namještaj bio je na prodaju.

KREAKTIVA

IZLOŽBA PLAKATA ZA DUŠU POVODOM HRVATSKOG DANA NEPUŠENJA

Izložba plakata posvećena obilježavanju Hrvatskog dana nepušenja bila je otvorena u atriju Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split 1. ožujka 2017. godine u 10:30 sati.

Svi zainteresirani izložbu su mogli razgledati i drugim danima u školskoj galeriji KreAktiva.

Plakati su nastali s ciljem zaštite i upredjenja mentalnog zdravlja djece i mlađih tijekom projektnih aktivnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije/ Službe za mentalno zdravlje u suradnji s odgojno-obrazovnim i javnim ustanovama u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Bio je to trenutak za sjetiti se kako znatiželju i ugodne osjećaje treba usmjeriti na sve što koristi, a ne šteti našem zdravlju. Uz Svjetski dan nepušenja, koji se u svijetu obilježava u svibnju, u Hrvatskoj se obilježava i nacionalni dan nepušenja.

Hrvatski dan nepušenja, odnosno Dan bez duhanskog dima obilježava se prvi dan korizme. Budući da je to specifično razdoblje kada većina ljudi razmišlja o odricanju od nečega u čemu uživa tijekom godine, to je prilika da pušači razmisle o svojoj ovisnosti o cigaretama, o tome koliko pušenjem štete svojem zdravlju, zdravlju ukućana i kako time utječu na okoliš u kojem borave ili žive. Hrvatski dan nepušenja obilježava se od 2003. godine, a cilj mu je skrenuti pozornost javnosti na važnost nepušenja. Naime, u našem društvu pušenje je još uvijek prihvataljiva pojava pa se ovisnost o cigaretama ne smatra teškom ovisnošću, kao ona o drogama ili alkoholu.

Zašto baš ova izložba?

Zbog važnosti vizualne komunikacije u promicanju mentalnog zdravlja u kojem sudjeluju djeca i mlađi, uključujući stručnu i šиру javnost.

Gledajući slike - učimo.

Učeći - ozdravljamo!

Izložba je bila otvorena za sve učenike, roditelje i djelatnike Škole ali i za širu javnost! Učenici su, zajedno sa svojim razrednicima, mogli pogledati izložbu i birati najljepši plakat. Ovime je naša Škola nastavila višegodišnju suradnju s Nastavnim zavodom za javno zdravstvo naše županije.

IZLOŽBA RADOVA BIVŠIH UČENIKA

Izložba radova bivših učenika Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split svečano je otvorena 3. svibnja 2017. godine te se mogla razgledati u školskoj galeriji KreAktiva.

Sudjelovanju u izložbi su se odazvali nekadašnji učenici koji su završili smjerove grafički urednik dizajner, web dizajner, aranžersko-scenografski dizajner i dizajner unutrašnje arhitekture. Radi se o studentima fakulteta umjetničkih i grafičkih smjerova, kao i uspješnim, afirmiranim mladim umjetnicima ili poduzetnicima.

Izloženi radovi nastali su nakon završenog srednjoškolskog obrazovanja u Školi za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, pa nude uvid u razne profesionalne smjerove kojima mogu krenuti učenici ove Škole.

Izložene su radevine pratile i kratke biografije izlagачa što je izložbu činilo posebno inspirativnom i vrijednom za učenike maturalnih razreda.

Svima koji su nas posjetili i razgledali izložbu mogli su se uvjeriti u uspjeh naših učenika. (Izložba je ostala otvorena do 10. lipnja, a mogla se razgledati radnim danom od 9:00 do 12:00 te od 16:00 do 18:00 sati.)

GOSTOVANJE U GALERIJI EMANUELA VIDOVIĆA IZLOŽBA UČENIČKIH RADOVA

Galerija Emanuela Vidovića ugostila je ove godine tradicionalnu 16. izložbu učeničkih radova Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split. Otvorenje izložbe održano je 5. svibnja u 18:30 sati, a izložbu se moglo razgledati u radnom vremenu galerije do 16. svibnja 2017. godine.

Izložba predstavlja izbor ovogodišnjih učeničkih radeva u raznim tehnikama s područja grafičke, umjetnosti, dizajna i multimedije, prezentirajući time raznolikost i svestranost same Škole i njezinih brojnih smjerova. Izloženi su radovi koji su sudjelovali na natjecanjima, kao nagrađeni radovi, a posebno se izdvajaju dokumentarni film snimljen tijekom školskog projektnog dana - 15. veljače 2017. godine (cijela Škola proučavala je zajedničku temu Boje) te dio izložbe s radovima nastalim u okviru projekta Škola ambasador Europskog parlamenta. Posjetitelji izložbe mogli su uživati u razgledavanju, slikati se ispod kapljica kiše i zaigrati flappy birds.

ŠKOLA AMBASADOR EU IZLOŽBA

Utorak, 9. svibnja 2017. godine u 10:30 u atriju Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, otvorena je izložba radova nastalih kao rezultat aktivnosti realiziranih u okviru projekta Škola ambasador Europskog parlamenta. Europskim vrijednostima, ali i izazovima pred kojima se Europa nalazi, poput Brexita, funkcioniranja po principu „Ujedinjeni u različitosti“, aktivnije uloga mlađih i drugima, učenici su pristupili na razne načine – od organiziranja prezentacija i radionica, preko dizajniranja predmeta za svakodnevnu uporabu, izrade plakata i video uradaka pa sve do umjetničkog izražavanja u metalu, staklu i drugim tehnikama. Izložba se mogla razgledati do 12. svibnja 2017. godine, a za one sklonije „virtualnim šetnjama“ predložili smo i posjet školskoj stranici posvećenoj projektu.

IZVJEŠĆE IZ BRUXELLESA

NAŠI SU UČENICI OVE ŠKOLSKE GODINE POSJETILI BRUXELLES GDJE SU PREDSTAVLJALI NAŠU ŠKOLU KAO AMBASADORA EUROPSKOG PARLAMENTA. DETALJNO IZVJEŠĆE S POSJETA BELGIJI, KAO I DOJMOVE SKUPINE NAŠIH UČENIKA, PROČITAJTE U OPISU PUTA JEDNE OD MLADIH AMBASADORA.

Dana 28. i 29. studenoga 2017. godine, kao mladi ambasadori Europskog Parlamenta posjetili smo Bruxelles. Dva dana kao da su prošla u nekoliko minuta, ali sva smo sjećanja sretno odnijeli kući. Naš put je započeo rano, ili zapravo kasno, u 21:30 sati navečer, 27. studenoga. Od nas ukupno četrnaest možda ih je troje uspjelo spavati u vozilu jer nas je nestruženje obuzimalo sve jače što smo se više približavali novoizgrađenom zagrebačkom aerodromu. Pravo je uzbudjenje krenulo kada smo pristigli na prvo odredište. Iako smo imali i više nego dovoljno vremena na raspolaganju, iskoristili smo ga tako što smo se grijali, sami ili u paru, u donjoj prostoriji aerodroma gdje nas je čekao autobus za avion. Kada je napokon došlo vrijeme za ukrcavanje, gotovo su svi u našoj grupi po prvi put iskusili vožnju avionom, pa tako i ja. Osjećaj je za mene osobno bio predivan, posebice pri uzljetanju. Ma-

kar, prijateljično je prvo iskustvo vožnje avionom prošlo u strahu. Za našega prvoga posjeta Bruxellesu, nakon slijetanja, odmah smo otišli na planirano mjesto - u sami Europski Parlament. Koliki je to prostor uistinu je nepojmljivo. U tijeku programa smo uspjeli vidjeti mali dio Parlamenta, ali je dojam bio kao da smo ga vidjeli cijelog. Doživljaj cijele naše grupe je ukratko bio fenomenalan. Svaka je prostorija za sebe bila posebna, a dočekani smo od strane dragih ljudi. Od same konferencije, do stanke za ručak za vrijeme koje smo uživali u ukusnoj hrani pa do fotografiranja na kraju i dobivenih poklona u kojima smo uživali - sve je bilo divno. Sve je išlo po planu, pa i dolazak u hotel. Tek smo u ranijim večernjim satima izašli uživati u ljepoti samoga centra. Iako nam radijus kretanja nije iznosio ništa više od kojega kilometra, mogli smo vidjeti gotovo sve. Profesorica Marijela Gulin nam je ukratko ispričala još prije samoga puta o glavnome trgu i njegovoj neprocjenjivoj ljepoti. Ono što smo mi vidjeli sve nas je očaralo. Na puni smo sat čuli zvona. Na svu sreću nalazili smo se na samoj sredini trga kada je započela projekcija. Svaka od zgrada, obasjana u ritmu glazbe, ostavila nas je u šoku. Sjećam se da sam se vrtjela oko vlastite osi pokušavajući uhvatiti svaki detalj i trenutak, usta širom otvorenih zbog zadivljenosti prizorom. Kada je projekcija završila još smo kratko stajali pod dojmom viđenoga prizora, a potom smo se fotografirali pokraj velikog mjeseca koji se isto nalazio unutar trga. Napo-

SVAKA OD ZGRADA, OBASJANA U RITMU GLAZBE, OSTAVILA NAS JE U ŠOKU. SJEĆAM SE DA SAM SE VRTJELA OKO VLASTITE OSI POKUŠAVAJUĆI UHVATITI SVAKI DETALJ I TRENUТАK, USTA ŠIROM OTVORENIH ZBOG ZADIVLJENOSTI PRIZOROM.

slijeku smo otišli u potragu za izvornim belgijskim poslasticama kojih se svatko nakupovao dovoljno da prehrani cijelu obitelj, a sami smo se počastili wafflima. Polagano se vraćajući natrag u hotel nešto kasnije navečer, nitko nije s većim nestrpljenjem dočekao krevet negoli mi. Drugi dan našega posjeta Bruxellesu bio nam je nova avantura. Imali smo mogućnost posjetiti shopping ulicu što smo i iskoristili kako bismo se opet nakupovali potrebnih, a i nekih manje potrebnih stvari. Za to sam se vrijeme s prijateljicom odvojila od ostatka skupine pa sam obavila i posjet striparnici. Toga smo dana imali poprilično mnogo slobodnoga vremena zbog čega su nam nadležne profesorice dopustile još razgledavanja. Iako vani božićni ugođaj nije bio potpun, osim

samoga trga od večer prije, ipak smo imali što za vidjeti a čega naravno nema kod nas u Hrvatskoj. Možda nam je na kraju najveća prepreka bila ta što grad nije bio organiziran poput Splita, pa nam je bilo malo lakše izgubiti se. Privegli smo kraju još jedan dan, pokupili torbe pune kupljenih poklona i krenuli polagano na aerodrom. Tamo nas je opet čekala ista procedura, ali sve smo prošli uspješno. Ukrcaли smo se ovaj put u veliki avion i završili natrag u Zagrebu. Tamo nas je opet čekao autobus, i u rane smo sate pristigli kućama. Možda naš posjet Bruxellesu sveukupno i jest bio iscrpljujući, ali nema sumnje da se isplatilo vidjeti jedan tako divan grad i državu.

Iris Bećica, g3.m

MOŽDA NAŠ POSJET BRUXELLESU SVEUKUPNO I JEST BIO ISCRPLJUJUĆI, ALI NEMA SUMNJE DA SE ISPLATILO VIDJETI JEDAN TAKO DIVAN GRAD I DRŽAVU.

VolON

Projekt VolON: pojačaj volontiranje

www.volon.skac.hr

Projekt je sufinancirao
Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske

POJAČAJ

Naša škola u naredne dvije školske godine sudjeluje kao partner u projektu VolON: pojačaj volontiranje zajedno s Graditeljsko-geodetskom tehničkom školom Split, Prirodoslovno tehničkom školom Split, srednjom školom Dugo Selo, učeničkim domom Maksimir i gimnazijom Vukovar.

Projekt je financiran od Europske Unije (Europski Socijalni Fond) i njegova važnost je prepoznata jer iz Nacionalne strategije Stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2012. do 2016. godine proistjeće da: „volonterstvo kao jedan od najčešćih i najzastupljenijih oblika građanskog aktivizma nije odgovarajuće zastupljeno u školskim kurikulumima i ne posvećuje mu se sustavna pozornost na svim razinama obrazovnog sustava. Drugim riječima, nužni su dodatni napori kako bi se odgoj za volontiranje i volonterske aktivnosti sustavno uključio u odgojno-obrazovni sustav.“ Projektom se želi odgovoriti na prepoznati problem te će se njime razviti i provesti kvalitetan i održiv program školskog volontiranja i odgoja za volontiranje ‘Školski volonterski klub’ za 120 učenika srednjih škola i učeničkog doma u Zagrebu, Dugom Selu, Vukovaru i Splitu te volonterski program ‘Proljetna volonterska škola’ tijekom školskih praznika 2019. godine. Ovim programom djecu i mlade u odgojno-obrazovnom sustavu Republike Hrvatske te u neformalnim oblicima učenja upoznat će se s vrijednostima, ulogom i značenjem volontiranja te im omogućiti stjecanje iskustva volontiranja, u skladu s člankom 2. Zakona o volonterstvu (NN 22/13).

Uočene su i još uvijek neodgovarajuće razvijene sposobnosti Organizacija Civilnog Društva da zainteresiraju i uključe veći broj građana u svoj rad. Stoga će se projektom unaprijediti kapaciteti 9 partnerskih i 20 suradničkih Organizacija Civilnog Društva i javnih institucija za učinkovit menadžment volontera kroz dvije Edukacije o menadžmentu volontera za 38 zaposlenika i koordinatora volontera u tim organizacijama.

Svaka od 6 odgojno-obrazovnih ustanova u kojima će se provoditi program odgoja za volontiranje odabrala je po dva nastavnika koja će se uključiti u projekt kao koordinatori volontera i koji će zajedno s koordinatorima iz partnerskih Organizacija Civilnog Društva činiti Koordinacijski tim.

VOLONTIRANJE!

Plan projekta VolON: pojačaj volontiranje predviđa osnivanje „Školskog volonterskog kluba“ koji će nastaviti s provođenjem programa i nakon završetka projekta. Bit će izrađen i priručnik za volontere u kojemu će se detaljno razraditi sadržaj radionica i ostalih aktivnosti, a sa svim suradničkim Organizacijama Civilnog Društva i javnim ustanovama, u kojima će učenici volontirati u sklopu projekta, bit će potpisani sporazumi kako bi učenicima bilo omogućeno volontiranje i po završetku projekta.

Prepoznajući da još uvijek ne postoje sustavno razrađeni mehanizmi nagrađivanja i vrednovanja volonterstva, ovim projektom će se svim volonterima dodjeliti Volonterska knjižica i Potvrda o kompetencijama stečenim volontiranjem sukladno članku 34. Zakona o volonterstvu.

Bit će razvijena aplikacija VolON koja će imati modul za organizatore volontiranja i modul za volontere, a bit će slobodna za korištenje i završetkom projekta te će je moći preuzeti i druge organizacije i pojedinci. Projektom će se povećati svijest o važnosti volontiranja, težit će se jačanju osjećaja zajedništva, povećanju broja inicijativa udruga prema građanima i razbijanju predrasuda.

U sklopu jasno predviđenog vremenskog rasporeda aktivnosti u prvom polugodištu prve godine provođenja projekta održan je 2. listopada 2017. godine u Zagrebu inicijalni sastanak Koordinacijskog tima. Profesori su predstavili sebe osobno i školu iz koje dolaze te su od strane voditeljice projekta Zrinke Čornij te regionalnih koordinatorica za Vukovar i Split, Mie Mitrović i Paule Mužinić, upoznati s ciljevima projekta, pregledom projektnih aktivnosti i utvrđen je vremenski raspored aktivnosti po grupama.

Ciljevi projekta su:

1. razviti i provesti kvalitetan i održiv program školskog volontiranja i odgoja za volontiranje „Školski volonterski klub“ te volonterski program „Proljetna volonterska škola“;
2. unaprijediti kapacete 29 udruga i javnih ustanova organizatora volontiranja za učinkovit menadžment volontera u svrhu poboljšanja kvalitete usluga od općeg interesa.

Prirodoslovno-tehnička
škola Split

Na sastanku Koordinacijskog tima razgovarali smo o dosadašnjoj organizaciji volonterskih akcija u našim školama i utvrdili da postoji tradicija volontiranja, naročito u našoj Školi u vidu prakse kojom učenici uvježбавaju vještine stečene na nastavi i čine dobro široj zajednici. Izdvojiti ćemo nekoliko projekata koji svjedoče o toj tradiciji:

- učenici smjera likovna umjetnost oslikavali su učionice gimnazije Marko Marulić,
- učenici smjera aranžersko-scenografski dizajner sudjelovali su u izradi i postavljanju izložbe tapiserija koje su izradili zajedno sa štićenicima centara Juraj Bonačić i Slava Raškaj,
- učenici smjera zidar - soboslikar sudjelovali su u izradi zidova OŠ Stobreč i igrališta OŠ Primorski dolac,
- učenici smjera zidar - keramičar sudjelovali su u uređenju Socijalne samoposluge,
- učenici grafičkih smjerova osmišljavaju logo ili plakat akcije,
- učenici smjera grafičar tiska tiskaju te plakate...

Bezbroj je dobrovornih akcija na koje se profesori i učenici naše škole uvijek spremno odazivaju i takva aktivnost biva prepoznata i u vidu nagrada i zahvalnicu koje Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split dobiva. Izdvojiti ćemo nagradu Otisak srca 2014. godine i nagradu 'Vinka Luković' za promociju i razvoj volonterstva. Pokušali smo osvijestiti i sve koristi koje će učenici, škole i šira zajednica imati za vrijeme trajanja projekta i po završetku projekta.

Dogovorena je, i potom održana, trodnevna edukacija o menadžmentu volontera za Koordinacijski tim u Zagrebu 2. – 4. studenoga 2017. godine. Edukaciju su vodile gospode Relić i Poljak iz Volonterskog centra Osijek koje su svojom dobrom pripremom i dugogodišnjim iskuštvom u volontiranju svim sudionicima približile zakonski okvir volontiranja, etički kodeks, prenijele primjere dobre prakse, načine praćenja volontiranja te nas radiovičkim tipom edukacije privoljele na rad i promišljanje o specifičnim potrebama naše lokalne zajednice i školske institucije i na pronalaženje i osmišljavanje kreativnih rješenja problema i planiranje daljnjih akcija.

Usljedila je izrada web stranice projekta i profila na društvenim mrežama na kojima su predstavljene škole i njihovi koordinatori. Potom je slijedilo predstavljanja projekata u školama i učeničkom domu održano 14. prosinca u Vukovaru, Dugom Selu i Splitu. Predstavljanje triju splitskih škola koje sudjeluju u projektu održalo se u knjižnici i sve okupljene uvodno su pozdravili ravnatelji škola - Marija Pustak, Ivan Kovačević i Filip Relja, školski koordinatori - Marija Kapović, Matija Zekić Dragun, Ana Nikolić, Sandra Bešker, Silvio Puljić i Ana Topić, predstavnik Grada Hrvoje Matas i predstavnica prijavitelja projekta SKAC Palma Manuela Mirt, a moderator je bila regionalna koordinatorica za Split, Paula Mužnić. Svoje iskustvo volontiranja podijelio je učenik Jure

Muslim koji je pozvao i druge učenike da se priključe volontiranju. Cilj je bilo motiviranje učenika da volontiraju i sudjeluju u projektu te upoznavanje medija s ovim hvalevrijednim projektom. Zbivanja su medijski popratili Slobodna Dalmacija, Dalmacija danas i Radio Dalmacija.

Aktivnosti koje će uslijediti u drugom polugodištu prve godine trajanja projekta su edukacije za volontere-mentore koji će zajedno s koordinatorima škola sudjelovati u organiziraju volonterskih akcija i radu s učenicima volonterima te će biti izrađeni priručnici za volontere u kojima se jasno definiraju njihova prava i obveze, opis volonterskih mesta, vrsta aktivnosti u kojima će sudjelovati, metodologija provedbe i sadržaj radionica.

Nakon toga će uslijediti osnivanje „Školskih volonterskih klubova“ kojima će prethoditi najmanje jedno informativno predavanje o volontiranju u svim školama i učeničkom domu te će započeti razgovori i selekcija učenika volontera u svakoj školi. Odabirom 20 učenika volontera u svakoj instituciji krenut će se s održavanjem 8 tematskih radionica i bit će osmišljeni volonterski projekti koji će se provesti u udružama i javnim ustanovama u lokalnoj zajednici, a planirat će se i volonterska akcija u sklopu događanja „Hrvatska volontira“.

U sklopu druge godine trajanja projekta predvidene su nove aktivnosti, ali to ćemo ostaviti za iduće izdanje našeg časopisa Slog. Do tada ćemo svi uživati u ovoj kreativno-projektnoj, školskoj avanturi i pratiti objave na Facebook stranici projekta VolON i web stranici voljene nam Škole.

Sve vas srdačno pozdravlja do idućeg pisanja vaša školska koordinatorica projekta VolON, Ana Topić, prof.

HUMANITARNO PRODAJNA IZLOŽBA

“
NE TREBAŠ HODATI PO VODI,
NE MORAŠ BITI BOLJI OD DRUGIH,
NEMAŠ NIŠTA VIŠE OD ONOG
ŠTO SVI OSTALI IMAJU,
ALI ONO ŠTO ČINI RAZLIKU,
DJELA SU KOJIMA KOD DRUGIH
OSTAVLJAŠ SVOJ TRAG. ”

Humanitarno prodajna izložba održana je u subotu, 20. svibnja 2017. godine u splitskom Đardinu te je okupila predstavnike 34. Organizacije Civilnoga Društva te javne institucije. Štandovi su uistinu bili raznoliki, na njima se moglo naći svega, od knjiga i priručnika, nakita i prirodne kozmetike, do kabine za slikavanje, pa čak i prostor na kojem su posjetitelji mogli darovati krv. Na našemu su štandu prevladavali ukrasni i funkcionalni predmeti koje su izradili učenici naše škole iz smjera dizajner keramike, dok su dizajneri metalala izložbi pridonijeli nakitom. Radovi su pretežito pripadali bivšim učenicima naše škole. Prolazeći pored našega štanda, ljudi su često zastajali i pokazivali interes za naše radove. Njihova najčešća pitanja bila su vezana uz proces izrade određenoga predmeta koji ih je zanimalo. Ipak, najviše smo prodale magnete koje su izradili učenici iz grafičkih zanimanja. Magneti su bili veselih boja i imali su zabavne poruke. Humanitarno prodajnom izložbom smo prikupili oko 200 kuna i sva zarađa usmjerena je Skautskom klubu Marjan. Njima je bila potrebna adaptacija prostora u kojem djeluju kako bi u ugodnijem prostoru mogli odgajati nove generacije volontera skauta. U ovoj prodajnoj izložbi sudjelovale su profesorica Marina Kuzmanić, psihologinja Nataša Burilović, te učenice Nikolina Pilić i ja.

Lea Baras, 4.b

SVEČANA PROSLAVA MEĐUNARODNOG DANA VOLONTERA

Profesorica Marina Kuzmanić, psihologinja Nataša Burilović, učenica Nikolina Pilić i ja također smo prisustvovale svečanoj proslavi Međunarodnog dana volontera. Ova, 17. po redu svečana proslava održana je 5. prosinca 2017. godine u Hotelu Park u organizaciji Regionalnoga volonterskog centra Udruge MI Split. Sudjelovalo je oko 200 predstavnika civilnoga sektora i javnih ustanova s područja Zadarske, Šibensko-kninske, Splitsko-dalmatinske te Dubrovačko-neretvanske županije. Na proslavi su se dodjeljivale tri vrste priznanja. Prvo je bila za promociju i razvoj volonterstva, priznanje Vinka Luković. Ta nagrada ustanovljena je 2010. godine u spomen na veliku dubrovačku humanitarku i volonterku koja je živjela i radila u Splitu i koja je svoj život posvetila pomaganju osobama s invaliditetom te starijima i nemoćнима. Dodijelile su se tri takve nagrade: Centru za odgoj i obrazovanje Juraj Bonači Split, Dubrovačkoj udruzi skrbnika, bolesnika i prijatelja Alzheimerove bolesti i ostalih demencija (DUSAB-u) i Udrudi sindroma Down - 21 Split. Druga vrsta pri-

znanja bila su ona za poseban doprinos razvoju volonterskog rada u 2017. godini. Priznanja su dodijeljena Studentskom katoličkom centru Split (SKAC-u), Ženskom dačkomu domu Split te Gradskoj knjižnici Juraj Šižgorić Šibenik. Treća se nagrada dodjeljivala zaslужnim volonterima i podupirateljima volonterskog rada. Dodijeljeno je oko 100 zahvalnica. Uz proslave, motivirajuće govore svih udruga kojima su dodijeljena priznanja, program su obogatila i tri glazbene nastupa, a svaki je od izvođača izveo par pjesama. Bili su to: udruga Glazbene niti ljubavi, bariton Ivan Bošljak s pijanistom Mladenom Bonomijem te Domagoj Latinac na akustičnoj gitari. Svi koji su sudjelovali u proslavi na poljoprivrednoj su dobili veliki kalendar.

Oba bih ova iskustva definitivno ponovila i sretna sam što sam u njima sudjelovala. Preporučila bih svima da se bave volontiranjem zato što se čovjek odmah dobro osjeća nakon što pomaže drugim ljudima, upoznaje nove ljudje i takvo iskustvo obogati čovjeka u svakom pogledu.

Lea Baras, 4.b

SRCEM, MISLIMA I MOLITVAMA ZA **VUKOVAR**

Povodom obilježavanja Dana sjećanja na žrtve Vukovara, naša škola i ove godine sudjeluje u projektu pod nazivom „Srcem, mislima i molitvama za Vukovar“.

Projekt je započeo humanitarnom utrkom 4. studenoga 2017. godine – „Splitski srednjoškolci Vukovaru“. Trčanjem Vukovarskom ulicom na simboličan smo način odali priznanje našem gradu heroju. Nakon utrke, učenici su se družili s braniteljima u atriju naše škole.

Na Dan sjećanja, prigodnim programom iskazan je dužan pippet patnji ljudi grada Vukovara. Program je obogatilo dramsko kulturno umjetničko društvo „Karol Wojtyla“ iz Kaštel Kambelovca, izvedbom igrokaza „Brod“. „Brod“ je napisan u spomen na dvadesetosmero slavonskobrodske djece poginule u Domovinskom ratu.

U predvečerje, već tradicionalnoj povorci Splićana koji se klanjaju vukovarskim žrtvama, pridružili su se učenici i nastavnici koji su krenuli iz škole do Vukovarske ulice upaliti svijeće i pomoliti se za žrtve.

Naše misli, odavanje počasti gradu heroju, toplina naših srdaca, molitve upućene stradalima – vječni su zavjet nas mладих. Zaboraviti nikad ne smijemo i nećemo. Zbog njih, sloboda je naš život! Hvala im.

Hrvatska uistinu jesmo mi, različiti u sličnosti, i mali i veliki.

MOJ VUKO VAR

PUTOPIS 16. - 19. 11. 2017.

16 studeni

Dana 16. studenoga u 8:30 sati krenuli smo na put iz Učeničkog doma Split prema Osijeku, gdje smo se pridružiti koloni sjećanja na 26. obljetnicu pada grada Vukovara. Prije našega odlaska u Osijek posjetili smo Đakovo gdje smo i prespavali. U Đakovo smo došli oko 17:40 sati gdje smo se nakon dugog puta smjestili u pansion, a nakon kratkog odmora u pansionu dobili smo slobodno vrijeme za obilazak grada. Prvo smo otišli u restoran „Podrum“, a po odlasku iz njega otišli smo pogledati katedralu, ali nismo ulazili u nju jer smo je sutra ionako trebali posjetiti s našim odgajateljima. Zbog vremenskog ograničenja za izlazak morali smo krenuti natrag prema pansionu, ali tu nismo stali, nastavili smo se družiti u sobama. Pričali smo o Vukovaru i tome kako čemo sutra u to vrijeme mi biti na putu prema njemu. Kako meni i prijateljicama ovo nije bio prvi put da idemo u kolonu sjećanja, podijelile smo svoje iskustvo s ostatkom grupe koji se sa ovim susreću prvi put. Znali smo kada smo se prijavili na ovaj put da se ne idemo odmarati nego odati počast svim osobama poginulim u ratu kako nikada ne bismo zaboravili njihovu žrtvu za nas i za domovinu.

17 studeni

Jutro je, silazimo iz soba na doručak. Prije nego nastavimo naše putovanje prema Osijeku, posjećujemo katedralu, potom ergelu gdje se nalaze konji lipincani. Iz Đakova nastavljamo put prema Osijeku. U Osijek smo došli u 12 sati. Tamo su nas dočekali ravnatelj i odgajatelji Učeničkog doma Osijek, u kojem ćemo spavati ostatak našeg puta. Polazak iz doma bio je u 22:30 sata. Ušli smo u tramvaj koji nas je odvezao do Zelenog polja gdje će se održati govor i himna prije polaska. Uz nas, u koloni su bili još i drugi učenički domovi iz Hrvatske. Uz građane Osijeka i okolice, kolonu su predvodile vojska i policija. Prije samog polaska pričali smo s jednim starijim vojnikom koji nam je pričao kako mu je drago što vidi ovoliki broj mlađih te kako je on jednom propješao od Dubrovnika do Vukovara, za što mu je trebalo 27 dana.

18 studeni

Polazak sa Zelenog polja krenuo je u ponoć. Na vrhu kolone bili su zastava i križ. Na put smo krenuli uz molitvu za sve žrtve i da nas Bog čuva na ovom dužem putu dužem od 48 kilometara. Prvo

stajanje je bilo nakon 2 sata pješačenja. Zbog silnih ravnica nismo više mogli razaznati koliko nam vremena treba za stići tamo jer je sve oko nas izgledalo isto. Činilo se kao da čitavo vrijeme idemo u krug. Drugi smo put kratko stali jer je već bilo 3:20 sati, nije nam još ostalo puno puta i to je bio predzadnji put da stajemo odmoriti. Kada je kolona opet krenula, nakratko smo se razdvojili u parove po dvoje ili skupine od po troje u redu. U koloni su se pjevale pjesme, ali ne glasno jer ipak smo se okupili da odamo počast. I napokon dolazi posljednji put da stajemo prije trpinjske ceste. Uz to što nismo mogli ništa drugo osim šetati, jer smo bili umorni; noge su nas počele boljeti. Naime, ovo je bio najduži period puta bez stanke i najteži dio puta uopće. Dok smo prolazili kroz selo sve je bilo tiho, samo su se čuli naši koraci. Kada smo izašli iz Trpinja, osjetilo se toliko olakšanje jer smo znali da nam je Vukovar udaljen još samo par kilometara. Do table „Vukovar“ smo došli u 5:57 sati. Osjetile su se radost i veselje jer smo uspjeli doći do Vukovara, ali one su bile pomiješane s tugom jer smo znali da ulazimo u grad koji je bio najveća žrtva Domovinskog rata. Dok smo pješačili, zaustavili smo se kod tenka i kod spomenika Blage Zadre, pomolili smo se i nastavili dalje. Od spomenika do bolnice nije nam ostalo još puno, koji kilometar, ali to je bio najlakši dio puta jer smo ušli u Vukovar i nakon toga više nije bilo teško izdržati umor jer smo bili pred samim krajem našega puta. Na putu pre-

PRIJE SAMOGA POLASKA PRIČALI SMO S JEDNIM STARIJIM VOJNIKOM KOJI NAM JE PRIČAO KAKO MU JE DRAGO ŠTO VIDI OVOLIKI BROJ MLAĐIH TE KAKO JE ON JEDNOM PROPJEŠAČIO OD DUBROVNIKA DO VUKOVARA, ZA ŠTO MU JE TREBALO DVADESET SEDAM DANA.

ma bolnici vidjeli smo razrušene zgrade, koje stoje tako još od rata, kuće na kojima se nalaze hrvatske zastave i svijeće na svakom prozoru. Prošli smo kraj cvijeća koje je bilo zasadeno u obliku velikog buketa te smo napisljeku ušli u bolnicu u kojoj smo i završili svoj put. Nakon što je kolona nastavila put prema groblju, ostali smo još malo u bolnici koju smo kasnije otišli i razgledati. Kada smo ušli u unutrašnjost bolnice, mogla se osjetiti tuga. Unutrašnjost bolnice bila je kao svojevrsni muzej koji je podsjećao na dane rata, vjerno prikazujući određene događaje, ranjenike i bolesnike, a sve je zajedno bilo prožeto nekim neopisivim osjećajem da se to stvarno dogodilo. Unutar bolnice bila mala prostorija u kojoj gore svijeće i čuje se glas koji nabraja imena svih koji su umrli u bolnici. Po izlasku iz bolnice dobili smo pola sata slobodnog vremena koje smo iskoristili tako što smo svi zajedno sjeli u obližnji kafić te smo gledali kako kolona polako nastavlja svoj put prema groblju. Nakon kave i soka krenuli smo prema autobusu koji će nas vratiti u Osijek iz kojega smo i započeli ovaj daleki put. Poslije kratkog odmora u domu, tko god je to htio, mogao je izaći i obići Osijek bez odgajatelja. Otišli smo do katedrale koja se trenutno renovira pa nismo ulazili unutra, ali vjerujem da je jednako lijepa iznutra kao i izvana. U dom smo se vratili oko 19:00 sati jer nismo imali više snage za šetanje, ali to nije ništa promjenjilo jer je atmosfera u domu i dalje bila vrhunskia, i, iako smo prešli ogroman put, osjećali smo se nekako puni energije za pjesme i, kao i uvijek, za igre.

19 studeni

Ustali smo oko 7:00 sati da spremimo naše kofere i sidemo s katova na doručak poslije kojega se ponovno vraćamo u Vukovar, ali ovaj put kako bismo posjetili osječko groblje, Ovčaru i vodotoranj. Poslije doručka odlazimo u

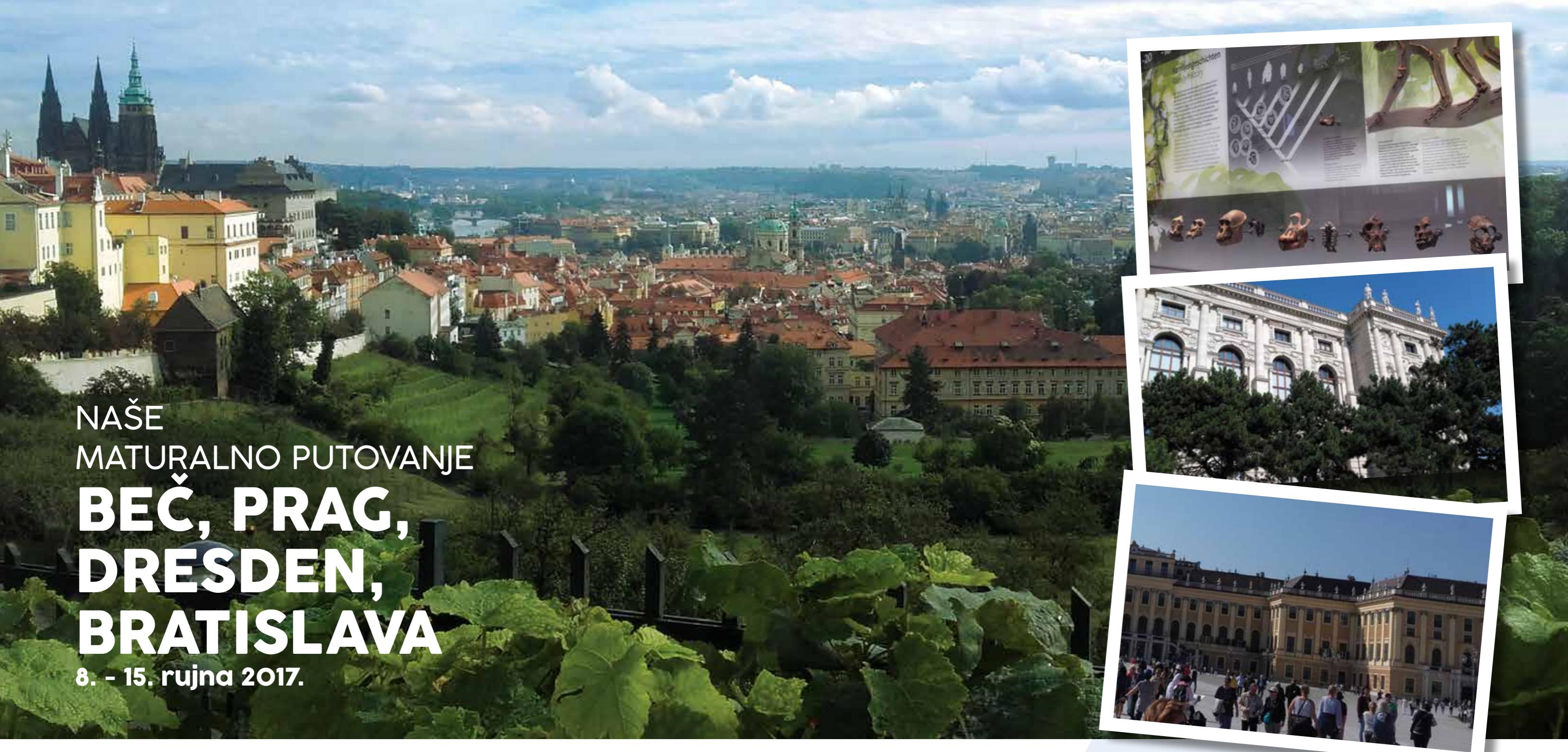

autobus iz kojega ovaj put možemo vidjeti i put koji smo prohodali noć prije. Naše hodanje noć ranije trajalo je od ponoći pa sve do 9:00 sati, ali osjećaj ponosa koji osjećate kada ponovno prolazite tom cestom neprocjenjiv je jer znate da ste upravo vi uspjeli njome prohodati zbog jednog cilja svima nam zajedničkog, a to je sjetiti se dana pada Vukovara, grada heroja i svih onih koji su sudjelovali u njegovoj obrani. Prvo mjesto na kojem stajemo je vodotoranj koji se ove godine obnavlja pa mu se nismo mogli približiti u potpunosti, ali ipak stajemo da uslikamo koju sliku svi zajedno i potom nastavljamo put prema groblju. Po dolasku na groblje svatko je dobio po svijeću koju ćemo ostaviti ispred križa unutar kojega gori vječni plamen. Stali smo se pomoliti ispred grobova Blage Zadre, Roberta Zadre i Marka Babića, a poslije toga ponovno ulazimo u autobus s kojim odlazimo do hangara i Ovčare. Unutar hangara se s lijeve strane nalazila suvenirnica, a s

LJUDE KOJE SMO UPOZNALI, MJESTA KOJA SMO POSJETILI I NAJVİŞE GRAD VUKOVAR I NJEGOVE HEROJE ZBOG KOJIH SMO SE NA OVAJ PUT I UPUTILI, SVI ONI ĆE TRAJNO OSTATI U NAŠIM SRCIMA I U NAŠIM SJEĆANJIMA.

desne strane od ulaza slike poginulih. U hangaru se nalaze neke osobne stvari kao što su dokumenti, odjeća, slike. Na središtu hangara nalazi se mali projektor koji prikazuje imena poginulih. Po izlasku iz hangara upisali smo se u knjigu koja je stajala pred vratima. Potom odlazimo na Ovčaru. Stajemo se pomoliti ispred napuknute golubice do križa na kojem je visjelo preko 1000 krunica, te posveta koje su se nalazile oko njih. Moja prijateljica i ja smo također ostavile krunicu koju nam je večer prije dao stariji čovjek koji je većinu puta nosio hrvatski barjak. Jedan čovjek koji je sudjelovao u ratu ispričao nam je kako se zapravo otkrila Ovčara. Bilo je to tako što su dvojica muškaraca uspjela pobjeći tijekom smaknuća koje su nad njima činili tako što su ih poredali ispred rupe i pucali u njih; neki su čak bili i živi zakopani, te još prije toga i mučeni u hangaru. Nakon posjeta Ovčari ponovno se vraćamo kroz Vukovar, ali ovaj put nigdje ne stajemo sve do Zagreba gdje ćemo stati tek kraj arene na ručak. Nakon što smo ručali, ponovno smo krenuli prema Splitu. Opet uz povremena stajanja na odmorištima, u Split smo došli oko 22:00 sata navečer. Ljudi koje smo upoznali, mjesta koja smo posjetili i najviše grad Vukovar i njegove heroje zbog kojih smo se na ovaj put i uputili, svi oni će trajno ostati u našim srcima i u našim sjećanjima.

Katarina Klepo, 4.b

NAŠE MATURALNO PUTOVANJE **BEČ, PRAG, DRESDEN, BRATISLAVA**

8. - 15. rujna 2017.

8

8. RUJNA U 5:00 sati ujutro krenuli smo s autobusnog kolodvora u Sukojišanskoj ulici u Splitu prema Beču. Prilikom tog jednodnevnog puta, usputno smo se zadržali na nekoliko stajališta kako bismo se odmorili. Jedno od stajališta posebno se isticalo: Excalibur City u Češkoj, u kojem smo se najviše zadržali. Stigli smo u Excalibur City u poslijepodnevnim satima kada smo napravili pauzu za obrok. Budući da je to zabavni park, vidjeli smo mnogo zabavnih sadržaja i atrakcija: piratski brod, statue pirata, vodopade, tematske restorane... Nakon toga smo nastavili put do Beča. Po dolasku u Beč u večernjim satima počela je padati kiša pa smo većinu grada razgledali iz autobusa: Gradska vijećnica, Zavjetna crkva, teatar, hotel Imperial... Nakon što smo se smjestili u hotel, imali smo organiziranu večeru u autohtonom austrijskom restoranu „Wienerwald“, u kojemu smo večerali bečki odrezak. Preostalo slobodno vrijeme nakon večere

iskoristili smo za razgledavanje Beča. Poseban dojam na mene ostavili su crkva sv. Stjepana, veličanstvene fontane i kipovi. Potom smo se šetnjom uputili u hotel na počinak.

9

9. RUJNA U jutarnjim smo satima posjetili Prirodoslovni muzej i dvorac Schönbrunn, rezidenciju carice Marije Terezije. Potom smo nastavili putovanje prema Pragu gdje smo stigli u kasnim poslijepodnevnim satima. Nakon smještanja u hotel u središnjoj gradskoj zoni, krenuli smo u razgledavanje grada gdje smo vidjeli Nove Mesto, Vaclavske Namesti, Prašnu branu, Mustek... Poslije obilaska grada imali smo organizirani izlazak u klub Trezor.

10

10. RUJNA Nakon doručka, cijeli smo dan proveli u razgledavanju. Prošli smo kroz najpoznatiju i najbogatiju

Parišku ulicu, kroz Židovsku četvrt koja se nalazi do nje, kroz Staromestske namesti... Kasnije smo išli na romantičnu vožnju brodom uz ručak – Vltava river cruise sa švedskim stolom. Poslijepodne smo slobodno vrijeme iskoristili u trgovackom centru. Metro smo iskoristili za povratak u hotel gdje smo se nakon večere pripremili za večernji izlazak u diskopu PM.

11

11. RUJNA Nakon doručka smo posjetili staro gradište Praga – Zlatni Prag. Vidjeli smo Loretu, Pražski Hrad, katedralu sv. Vita, Zlatu uličku, Staru kraljevsku palaču, samostan sv. Jurja... Nakon razgledavanja grada, imali smo organiziranu večeru u najpoznatijoj praškoj pivnici Flik, mjestu utemeljenja HNK-a Hajduk 1911. godine. Poslije večere imali smo organiziran večernji izlazak u diskopu Mish Mash za one koji su se htjeli dobro provesti. Mi koji nismo išli u diskopu

klub zabavljali smo se družeći se u hotelu.

12

12. RUJNA Nakon doručka, uputili smo se prema Dresdenu u Njemačkoj. Ova „Firenza na Elbi“, kako je nazivaju mnogi zbog njezine ljepote, ostavila je na mene poseban utisak, uz ova mjesta: SemperOperu, kraljevsku palaču, šetnicu Brühl, dvorac Zwinger te umjetničku akademiju. Boravak u Dresdenu nastavili smo u obilasku trgovackoga centra i gradskih atrakcija. U kasnim poslijepodnevnim satima uputili smo se u Prag kako bi se nakon večere u hotelu, oni koji su to htjeli, pripremili za večernji izlazak.

13

13. RUJNA Nakon doručka, krenuli smo u posjet jednom od najsvremenijih zoloških vrtova u Europi – zološkom vrtu Troja. Meni je osobno to bio najdraži i najbolje

provedeni dan maturalnoga putovanja jer jako volim životinje. Ono što mi se najviše svidjelo jest mogućnost interakcije ljudi sa životinjama i suživot različitih vrsta životinja: pingvina, polarnih medvjeda, gmazova, kukaca, tigrova, flamingosa, majmuna, običnih farmskih životinja... Uživala sam hraneći male ovce, srne i žirafe te mazeći pitome svijnjice. Osim zabave, zološki vrt Troja nudi i učenje: interaktivne igre za najmlađe te informacije i filmove o životinjama. Unutar slobodnoga vremena koje smo imali u zološkom vrtu, doživljela sam pravu malu pustolovinu: izgubila sam se. Naime, moje dvije prijateljice i ja naopako smo držale kartu vrtu te smo pogriješile put. Srećom, javile smo se razrednicama na vrijeme i vodič nas je uspio navesti na pravi put i time spasiti. Bilo mi je toliko lijepo da sam čak i htjela ostati izgubljena u zološkom vrtu. Ostatak slobodnoga poslijepodneva proveli smo u gradu kupujući suvenire i kušajući autohtone češke poslastice kao što je trdelnik. Navečer

smo imali organiziran posljednji večernji izlazak.

14

14. RUJNA U jutarnjim smo satima krenuli prema Slovačkoj gdje smo u glavnom gradu Bratislavi razgledali: Predsjedničku palaču, Nadbiskupski dvor, vijećnicu, operu, katedralu sv. Martina i Narodno kazalište. Put prema Hrvatskoj osvježili smo povratkom u Beč i posjetom zabavnom parku Prater. Od ponuđenih atrakcija ja sam se zabavila na velikom vrtuljku te pučajući mete za nagrade. Nakon nezaboravne zabave i druženja, morali smo se, nažalost, vratiti u stvarnost i krenuti natrag kući našim roditeljima kojima smo nedostajali. Svi smo, osim vozača, prespavali put prema Splitu u koji smo stigli 15. rujna u ranim jutarnjim satima. Naša avantura završila je dirljivim govorom vodiča. Utjehu smo pronašli u toplim krafnama iz Prerade.

Diana Bobanac, 4.b

ŠKAFETIN NAŠIH ZAPISA

Samo ljubav može tako boljeti

Ljubav. Nešto tako jedinstveno i predivno, ali u isto vrijeme i tako smrtonosno. Bilo je to prije šest mjeseci. Vjerovala sam previše i dotad nikad nisam osjetila takvu vrstu ljubavi. Živjela sam u svome sretnome svijetu. Bila sam sretna. Izlazili smo svaki dan i svijet je tada, za mene, bio sagraden na ljubavi. Nije bilo nasilja, niti ikakvih problema. Samo sreća. Ne znam kako se on osjećao, ali znam da mu nije bilo svejedno. Mogu reći da, iako kratkotrajna, bila je to predivna, ali i bolna ljubav. Nije dugo trajala, ali ne žalim niti za jednim danom i ni za jednom noći provedenima u zagrljaju. Išlo je sve mirno da sam nas vidjela za oltarom. Zar svaka prva ljubav ne vidi isto to? I onda je došlo da prve svade. Svada je bila tako mala, nije nam značila ništa u tome trenutku, ali je bila kao pahulja koja je pokrenula lavinu. I krenule su svade, koje nisu prestajale. Pokušali smo opet gledati na svijet kao u leptira i jedno u drugo kao u anđela. Nije uspjelo. On je otišao. Rekao je da me ne želi vidjeti u suzama, umornu. U tom trenu, izgledalo je kao kraj svijeta. Sjećam se svake rasplakane, neispavane noći. Sjećam se boli. Svaka sekunda je bila kao da sam hodala na žici, a ispod mene se nalazila rupa bez dna, i sve vas želi gurnuti da padnete. Najgorje od svega bilo je izgubiti osjećaj da imaš nekoga na koga se može osloniti. Nekoga kome možeš vjerovati. Provela sam mjesec i pol dana sama. Krivila sam bila sebe, misleći da je moja osobnost bila glavni razlog prekida. Izgubila sam samopouzdanje. Bila sam kao slomljeno ogledalo, tu, ali u dijelovima. I onda sam se trgla. Probudila sam se iz toga sna. Okrutnoga sna. Pogledala sam vani i vidjela sam opet, taj veliki predivni svijet i sve boje koje mi je on pružao. To nije bio isti svijet, ali je bio dovoljno dobar da me podigne. To je i učinio. Sada sam, evo u razredu i pričam svoju priču. Nije velika kao Ana Karenjina, niti tragična kao ona. Svejedno, dio je mene i moje prošlosti. I ona mi je upozorenje za budućnost. Ako si spremjan voljeti previše, spremi se na pad sa nebesa na hrapavu, grubu, tvrdnu zemlju.

Tea Cvitanović, g3.m

nas čeka stalno
naše popodne
i jauk zvona i Bog i crv

Ivo Andrić: Jadni nemir

Smrt mi je u djetinjstvu predstavljala nešto nedokučivo, apstraktno. Asocirala me na crnilo, ponore i stravičnu beskončnost. Znala sam provesti noći razmišljajući i dvomeći se u vezi nje, obuzeta paranojom i ljudskom anksioznosću. Prolaskom vremena počela sam je prihvatići kao nešto što jest i što će uvijek biti, a sada je ljubim. Ta ona nam je stalni podsjetnik na kratkotrajnost svega. Kao što je jedan genije jednom rekao; nismo ništa značajniji od kapljice vode u rijeci života. Možda nam radi toga ništa u životu ne bi trebalo biti bitno, ali meni je upravo radi toga sve bitno. Želim obuhvatiti svaki trenutak koji sam proživjela i koji će proživjeti sa radošću i zahvalnošću. Nebitno mi je li on bio tužan, sramotan, bolan ili pak zaigran, veseo, idiličan. Želim prihvatiti smrt kada dođe po me i sa zadovoljstvom pogledati retrospektivno svoj život te joj se blago naceriti, zahvaliti na vožnji i reći: Bilo je zakon!

Smrt. Radi nje znam da je sam čin uzaludno potrošenog vremena uvreda za moje postojanje. Ona čini svaki trenutak bitnim, zato je ljubim. I obećajem joj da će živjeti ispunjen život. Život bez kukavičluka. Da će užeti od života sve što mi pruža. I dočekati je sa smiješkom na licu.

Gina Ursula Jurićev Barbin, 4.b

Čovjekovo popodne. Vječito pitanje, nikada odgovoreno. Smatrat ga nečim lošim ili dobrim? Često, zaokupirani tim pitanjem, zaboravimo sve ono što imamo, čekajući ga. Razdoblje koje imamo prije našega popodneva je jutro, jutro u kojemu nam sunce otkriva svoje zrake, zrake koje trebamo iskoristiti dok nam još obasjavaju put. Kada sunce zađe, dolazi popodne te iskoristišeni dan prije njega koji ostavlju čovjeka, velikoga onoliko koliko su iskoristišena njegova jutra. Vrijeme koje stoji nepomično, neiskorišteno, približava nam samoga crva prije vremena. Zašto imati crva prije vremena? Zašto živjeti u prošlosti i nekim izgubljenim trenucima? Naše popodne je nepredvidljivo, zato ga ne treba čekati. Imamo svo vrijeme ovoga svijeta, samo ako to želimo. Različitost od čovjeka što samo shvaćanje naših vremena na ovome svijetu i načina na koje ih provodimo. Zašto živjeti s umom poput nekoga mehanizma? Samim time činimo običan gubitak onoga obasanoga jutra koje nam omogućuje svu slobodu uma. Za naše duševno i fizičko stanje će se pobrinuti netko drugi, ali prije svega i mi sami. U malim stvarima postoji mnogo toga, sve što treba je otvoriti vidike, naše srce i sam um. Sreću u malim stvarima možemo pronaći samo maknemo li ona velika očekivanja i pravila nametnuta s krivih strana. Pravila je izmislio čovjek što znači da ih samo on može i promijeniti. Put si stvaramo sami, drugi su tu samo da ga ispunе na način na koji im mi to dopustimo. Svatko dobije ključeve svog jutra, ali popodne je ono koje nas uvijek čeka otvorenih vrata. Ono glavno je da biramo ključanice do njega svojom voljom i slobodom. Za ostalo će se ionako pobrinuti i Bog i crv.

Lucija Bulićić, 4.b

Na blagdan Svih svetih...

Moj dom je daleko. Tamo mi više nije jedrište, a sati provedeni u vlakovima na putu preko kršnoga Jadrana nisu mjerljivi s time što me dolje više nitko ne poznaće. Ja sam stranac. Moj dom je daleko jer sam ja daleko od njega. Danas je blagdan Svih svetih, a ja nemam gdje ni kud, ja nisam vjernik. U mojoj kući gori svijeća. Prazan stan ne ispunjava neka naročita smirena tuga, niti bilo što drugo jer je dan kao i svaki drugi, no u meni se, kao i prošle godine i godine prije nje, budi određena tjeskoba, možda točnije, požuda. Kada ja umrem, tada me jednostavno više neće biti, s vremenom ću postati samo zemlja za koju se jedino mogu nadati da postane zelena tijekom vremena. To je tužno, ali to je jedina stvarnost koju želim pojmiti, jedina misao koja me čini spokojnom, jer se ja ne mogu vratiti u svoj rodni kraj ni na jedan dan, ni da se zbrinem za jedan grob, jer za to nemam snage. Godinama poricanja sam se otuđila od svoga doma i to si neću nikada oprostiti, jer samo ja imam (dužnost) posjećivati taj grob i to groblje čijega se obližnjega krajolika i dalje tako jasno sjećam, bez obzira na otuđenost. To groblje na strmoj, goloj gori, s kojega se uvijek vidi samo vedro, hladno, plavo nebo, uz to i beskrajno more i uvijek bogata Neretva s pokojom neplodnom maslinom koja natkriva pokoji grob, pa tako i „moj“ grob. Sjećam ga se, toga groblja, sjećam se kada sam ga jednom slikala, još davno prije... To je tamo prazan grob, sjećam se, pokopan samo radi potrebe žalovanja. To sam uvijek mrzila, to je uvijek u meni stvaralo bijes koji se s vremenom pretvorio u očaj koji me i doveo do otuđenosti. Dan je Svih svetih, ali ove godine pomalo drugačiji. Ja ležim pokraj bijelog groba s tupim mislima i bez i jednog cvijeta, ali barem sam tu.

Lea Bosančić, g3.m

Najljepši dio nas raspoređen je u drugim ljudima

Kako zračiš, tako i privlačiš - misao je koja mene potiče da budem što bolja osoba. Ako se okružimo pozitivnim ljudima i mislima, i mi ćemo biti pozitivni, a sve je lakše kada smo smireni i sretni. Svaki dan je Božji dar koji treba što najbolje iskoristiti, a dan je najbolje iskoristišen kada ga nekome uljepšamo. Ono što učinimo ili kažemo drugim ljudima, nikada neće umrijeti. I najmanja sitnica može uvelike utjecati na njihovo daljnje ponašanje, postupke, odluke, misli, i na sam život jer, ako malo bolje razmislimo, život je satkan od svih detalja koje doživljavamo. Svaka informacija koju primimo promjenit će život, utječući na važne odluke koje donosimo. To znači da se svaki dan razvijamo, učimo te kreiramo svoju sudbinu, ali i tuđu. Jedan iskreni osmijeh može učiniti puno više nego smo i samsi svjesni. Uđijelimo ga svaki dan i utječimo pozitivno na nečiji život. Kada se prisjećamo neke osobe, zapravo se prisjećamo kako smo se osjećali u njezinoj blizini. Pa zašto onda i mi ne bismo bili nečije sretno prisjećanje?

Antonija Caktaš, g3.m

Kruh zaborava

Iz pekare stare
Osjete se mirisne pare,
Pa po putu zadaju sto vika
U trbusima prolaznika.

Do pekare, stoji dječak mal
I zauzme ga mirisni val.
Nasloni nos uz staklo
Te poželi pecivo svako.

Ali iznad peciva vidi cijene,
Pa zavcili ko malo štene
Jer ima džepove prazne,
A nema ni odjeće,
za hladne dane dolazne.

Pa sjedne ispred pekare,
Da ga topli zrak grije
I ispruži ruku
A drugom blago lice skrije.

Gleda kako peciva nestaju
I njegove muke ne prestaju,
Hladnokrvno pokraj njega prolaze ljudi
Ali ih pusti, jer nije on onaj koji sudi.

U daljini dolazi mladić
I gura nogom kruha komadić,
A gladni dječak pogledom prati,
Kako ga on nogom mlati.

Oči mu zasuze,
A duša mu potone,
I pita se zašto svijet
Ne bude svima tako lijep.

Njemu bi taj komadić
Puno značio,
Ali onaj koji ga ima
Samo ga je bacio.

Pohlepa, sebičnost i predrasude
Učinili su slijepima ljudi,
I uzimaju sve zdravo za gotovo
Zato se trebaju naučiti skromnosti ponovo.

Kruh nije samo hrana,
On je simbol Božjega dara
I treba nas podsjetiti
Da i druge ljudi treba cijeniti.

Petar Krešimir Vranješ, 2.g

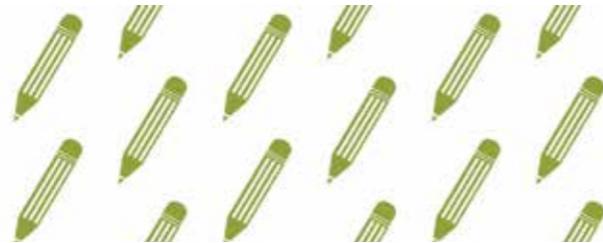
“ Tako je kratka ljubav, a tako dug je zaborav.” ,

Pablo Neruda: Ljubavna pjesma

**Ljubav je trajala dvije godine,
a zaborav još uvijek traje.**

Kako vrijeme prolazi, sve više upadaš u svoja sjećanja. Sjećanja koja su ispunjena samo prekrasnim trenutcima, provedenima s osobom koju voliš. Dani postaju veoma dugi i kao da imаш osjećaj da svaka produžena minuta treba biti iskorištena za sjećanje na tu osobu. Progana te pojma zaborava. Duboko u sebi želiš zaboraviti, kao što je i ta osoba zaboravila tebe. Misliš kako toj osobi više nije stalo i kako joj dani brže prolaze. Dan za danom postaje sve teži. Imаш osjećaj kao da si u potpunosti sam i da si osuđen na vječni nezaborav. Nitko neće razumjeti tu patnju, tvoju patnju. Nitko neće proživjeti tvoju patnju za njim. Prijatelji te okružuju i djeluju kao da te osuđuju što ne možeš zaboraviti. Sjetiš se početaka i shvaćaš kako tada nisi ni pomislila da će biti ovako teško zaboraviti. Shvaćaš kako to lijepo vrijeme možeš oživjeti samo u svojim mislima. Više te ne dijeli daljina od njega kao što te nekad dijelila. Sve što te sada dijeli od njega je onaj trenutak prije prisjećanja. Najgori period zaboravljanja je onaj trenutak kada se u kasnim satima prisjetiš njega, a sve što možeš je plakati. Shvaćaš kako je to lijepo vrijeme prošlo i jedino što možeš je isplakati dušu. Isplakati tu tupu bol koja te drži budnom. Ali, s vremenom i ti zaboraviš. Zaboraviš i tu sreću koja ti je bila pružena i tu tugu koju ti je ona donijela. Zaboraviš i loše i dobre dane. Zaboraviš i te bolne suze na jastuku. Jednom sve zaboraviš.

Nikolina Pilić, 4.b

Magdalena Palinić, §4.a

ljudi u niskad neće. Kada optimacija, ukrađe ti srce i misli. Zivis svuš uobičajeni život, a da nisi ujvesa uvec prekasnog, sve je već učinjenog. Ono što si naked zvala životom, to više ne postoji, ti postaješ druga osoba. Da ba- rem ljubavi, kao što je nagle dosla, nagle i nestane. Zaborav nikad neće potpuno nestati, ma količko se ti trudila. On je uživljek tu da te muči sjećanjima.

Od jednom, ta ti osoba postane sve. Prvo na što pomisliš se jestiš uvečer kada svežiš svojim sjajem i poslijednje čega kada te ujutro sunče budu svojim sjajem. Kada je po- anta svega, ako ta ljubav nema ploda i ako je samo jedan malii diio tvooga života kogi te uništiti? S vremenom shvatit će se da nema smisla, ali kako zaboraviti onoga tko ti je sve? To je kao da zaboravis samoga sebe. Kako odbaciš taj osjećaj u sebi, kada sve oživi kada je tu? Sve je to samo baška. Nazaloš, život nije takav i nista od onoga o čemu sanjali bav te potpuno promijenila, poginješ tražiti sebe. Pitaš se, neće postati stvarnost. Dan i prolaze a ti se gubis. Ta lju- vratiti? Ta zelja za zaboravom je toliko jakia da te pretvara u lazijičicu. Lazeks i sebe i drugie da ti nije stalo i da si na sve zaboravlja, ali u dubini duše znaš da nije tako. Ponos je da davno izgubila, ali neda je uviđek tu i budu lažnu sreću i vjeru u tas san koji se neće ostvariti.

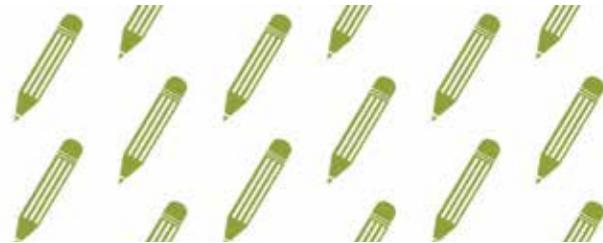
Istina je, vrijeme ondonsi sve. Ljubav se pretvara u naviku, a navika je zaborava. No, taš zaborav traže cijeli život. Kada pomisliš da je gotovo, nadiće neka situacija koja te podsjeti da još uvijek žive u tebi. Tjesni se mislima poput: „sve im a rok traspasala, vrijeme ligači sve rane“, Ljubavna rana je nasagora vrsta rane. Ona ne iskrvari nagiš, njeni krvarenje traže cijeli život. Ljubav će pobijediti sve? Nikad

Tuga i bol. To je sve ono što sada osjećam. Ne trebam ni pisati koliko je valova preplavilo moj život, a hri- di do mojega srca nisu ih obranile. Samo sam čekala trenutak kada će sve otići i kada ću ostati sama. I što mi preostaje? Možda sjediti i čekati dok se moje srce nada ponovnoj sreći? Zašto ne vidim ni jednu zvijezdu u ovoj tami iznad mene? Možda je sve bila samo pusta laž koja je proizašla iz grešnih ljudskih usta. Teško je gledati kako propadam i vjerovati da je tako trebalo biti.

O ljubavi se ima mnogo toga za reći, a opet nedovoljno da se barem približno opiše to stanje sreće. Moja je ljubav trajala dugo, iako je tako kratko prolazila. Sada nastupa nešto novo, sada je zaborav dug, mnogo duži nego što je trajala ljubav. Ma, da traje cijelu vječnost, bila bi kratka. Tako neodoljiva, pa pomalo i nedodirljiva, a baš ona nas je vodila do tih beskrajnih zvjezda. Ponekad i ludim pa čujem njegov glas, dok me preplavljaju trnci i skupljaju snagu da se oduprem, ali onda oni valovi izlaze u obliku mojih suza. Bio je prekrasan i zato sam mu i došla, zato sam bila njegova, cijelo vrijeme, jer mu pripadam. Zašto mi je oteo najmilije, zašto je naš film završio tako brzo, kada sam tako uživala slazući naše epizode kroz nezaboravne uspomene s njim? Daj mi vrati barem mali djelić beskonačnosti koju sam uživala s tobom. Vrati mi vrijeme. Vrati mi nas. Nikad nećeš znati koliko si me srušio. Samo jedan dan s tobom bio je kao godina, toliko sam se vezala uz tebe da ne shvaćam da je nekada jednostavno lakše pustiti. Opet stojim sama dok pamtim i prevrćem svaku sitnicu koju sam prošla s tobom. Svi pamte velike trenutke, a samo se slobodniji sjećaju sitnica.

Ne želim zaboraviti. Predugo traje. Želim zivjeti u nadi da će sve biti u redu. Još uvijek vjerujem da si moja vječnost, moje "da". Ako je istina ono što govorim, onda će ta moja vječnost pronaći način da mi se vrati. Onda ću napokon biti u tvom zagrljaju, vratiti se kući.

Maura Ruža Soldo, g4.a

Berto Pletikosic, §4.a

Sve je pokušao zouti, goudine kada sam prije tražila kada mi nemački su užasem na togu Zorica. Moj san i želja oduvijek su bili da užasem na togu Zorica, ali to je bilo neizvedivo jer sam tada imao 11 lepotana, ali se Zajlibuio u njega. Nazim je bio konj možih prijatelja sam se Zajlibuio u njega. Nazim je bio ukraka u Šinju i od tada trčao trke. Vido sam ga na ukraka u Šinju i od tada trčao trke. Vido sam ga na ukraka u Šinju i od tada opet su se organizirale trke u Šinju i trčao je Nazim. To mu je bila posljednja trka u trkačkoj karjeri. Tad dan na trke je došao moj prijatelji Igor. Vido je Nazim, svidio mu se i prijatelja Zorica. Zatim smo Igor i ja otišli do ujihove staze, da se Zorice s ūtim upoznaju. Nakon ūdena dana lgor je došao sam jašati zahvaljujući tom konju i to me ispunjavali. Od tada je moje jašane postalo sve u mom životu, naučio sam ga, hraniš, timariš, čekrak, zimiš ga prekrivao sahao sam ga, zahvaljujući tom konju i to me ispunjavali. Cio sam jašati zahvaljujući tom konju i to me ispunjavali. Od tada je moje jašane postalo sve u mom životu. Se moj san, uzšao sam lepotana po prvi puta u životu. Je kupio Nazima. Kada je Nazim došao kod Igora, ostvario je došao sam jašati zahvaljujući tom konju i to me ispunjavali. Od tada je moje jašane postalo sve u mom životu, naučio sam ga, hraniš, timariš, čekrak, zimiš ga prekrivao sahao sam ga, zahvaljujući tom konju i to me ispunjavali. Cio sam jašati zahvaljujući tom konju i to me ispunjavali. Od tada je moje jašane postalo sve u mom životu. Se moj san, uzšao sam lepotana po prvi puta u životu. 5. siječnja 2016. godine ušao u statu i Vidi Nazima dobro došao u mom životu, jer je ugino moj župan do trenera kada vise nazalost nije davao značajne životu. To je bio nafteži dan u mom životu, jer je ugino moj župan mac prema kojem sam imao nemjerljivo ljubavlju. Ta ljubav je bila jaka, i nama karta, bez obzira što je tražala 5. godini.

Svi ljudi teže za radost. Život je pun radosti, samo je moramo pronaći ili stvoriti. Usprkos tome, mnogo ljudi teško pronalazi radost. Radost se može pronaći i u velikim i u malim stvarima, i u jednostavnim i u komplikiranim; i u dugim i u kratkim događajima. Nakon nečega što je postignuto dugotrajnim i teškim radom, nakon nečega što je ostvareno temeljitim planiranjem ili nakon dobitka nečega što smo uvijek željeli, mi osjećamo veliku radost. Često, tražeći i hvatajući veliku radost, ljudi zaborave na one brojne male radosti i osjećaju se loše, a zbog tih negativnih osjećaja i depresije odustaju od svog velikog cilja, od svoje velike radosti. Male radosti, kojih ima tako mnogo, ljudi ni ne primjećuju, ali one su put do velikih radosti. Te male radosti, ti mali uspjesi nam daju motivaciju i snagu za put do velikoga uspjeha. One su kao mala svjetla u tami koja nas vode do spasa. Iako su ispočetka slaba i mala, kasnije postaju sve snažnija i veća. Mali uspjesi i postignuća su oni koji nas usredotočuju i grade disciplinu koja nam je potrebna da dođemo do velikih radosti, da ih otrgnemo iz ralja beznada i neuspjeha. Male radosti će nas držati sretnim i mi nećemo ni primjetiti da smo sve bliže i bliže našoj velikoj, životnoj radosti. Traženje malih radosti, dok na umu imamo i velike radosti, najbolji je način korištenja vremena. Iako nam se neke stvari čine nedostizne a život neuspješan, spas iz tih problema uvijek je u nama. Moramo, uz trud i odlučnost, nalaziti male radosti i nikad ne odustajati dok ne dođemo do cilja.

Ante Ivančić, g4.a

Treba otimati radost danima što bježe.

Vladimir Vladimirović Majakovski

Onako, probudiš se i znaš, čeka te tvoj dnevni ritual. Pred tobom je dan prepun stresa i boli, sreće i radosti, dan kao i svaki drugi. Ali danas, danas čovječe zastani i pomisli: U čemu ti dani bježe? Je li to način na koji želiš ispunjavati svoje vrijeme? Odjednom, na um ti padne mali milijun pitanja, pa shvatiš, protiv svega se uspjevaš boriti osim protiv samoga sebe i protiv vremena. U toj si bitci ti uvijek propali vojnik. U jednom trenutku uhvatiš sebe razmišljajući je li vrijeme koje je do sada prošlo, izgubljeno? Putem do škole ili posla sretneš milijun ljudi, svi se nekuda žure, svakome minuta mnogo znači, ali ne na onaj pravi način. Svi monotono bježe, žive kao da nije njihov život. Zastaneš u jednome trenutku, ugledaš stotinu dječjih lica. Zar radost, onu najveću, najiskreniju pronalazimo samo na dječjem licu? Netko od njih pronađe radost u cvjetu, lopti, skakanju u blatu, ali nitko ne mari za posljedice. Onako bezbrižno, kao da je cijeli svijet njihov, kao da imaju svo vrijeme ovoga svijeta dok rade ono što vole, ono što ih ispunjava. Poželiš se vratiti u to bezbrižno doba, ali odjednom shvatiš da i tebe čeka puno radosnih stvari u tvome svijetu, da cijeli svijet može biti tvoj, ako pronađeš svoju radost. Svaki dan ispuni stvarima dragima tvomu srcu. Putuj, voli, bori se, ispuni memoriju, srce i fotoalbum radošću svakoga događaja, samoga življenja. Veseli se, a u onome tužnomu pronađi zraku sunca. Pa evo tako i ja zastanem, g ledam fotografije. Srce para sreća uhvaćena fotoaparatom, sreća za koju znaš da je više nećeš vidjeti otvorenih očiju, ali znaš da imaš priliku vidjeti je zatvorenih očiju. Kako u sjećanjima, tako i u snovima. Radost ne prestaje. Zatvorenih očiju. Jedino tako. O Bože, kako se sada veselim snovima!

Silvija Mlikota, 4.b

Biti sretan za nekoga znači biti s obitelji i prijateljima, dok za nekoga sreća znači novac ili slava. Za osobe kojima je sreća novac, otimati sreću, znači opljačkati banku. Po mom mišljenju, postoje dvije različite vrste radosti. Prva je trenutačna radost, ona nas ispunjava samo dok uživamo u njoj. To je na primjer gledanje televizije, odlazak u kino ili u klub i slično. Takvih se radosti nikako ne možemo zasititi. Svaki put želimo sve više i to može postati ovisnost, poput kladionice ili čežnje za novcem. Druga vrsta radosti su radosti za koje se vrijedi otimati. One zahtjevaju rad, trud i upornost. Takve radosti su za mene: učenje za dobre ocjene. Te radosti ne stvaraju grižnju savjesti. Radost možemo otimati svaki dan i tako će nam život biti uspješniji i ispunjeniji. Shvatimo da nam dani bježe svaki put kada se okrenemo i pogledamo na naš život. Većine se dana ne možemo prisjetiti jer im nismo oteli radost, a budući dani odlaze u prošlost i odbrojavaju do neizbjegne smrti. Zato ću ja pokušavati otimati radost danima što bježe. Zbog toga ću biti zadovoljan i vječno radostan.

Ivan Uzelac, g4.a

Dani nam bježe, i to svakim danom sve brže, dok nam konačno ne pobjegnu. Svaki čovjek kad-tad to nauči. Zato je tvoja zadaća kao čovjeka, bez obzira tko si i što si, da živiš život punim plućima i da tražiš i širiš svoju radost gdje god možeš i kad god stigneš. Naravno, ta nam radost neće doći sama od sebe, mi ju moramo otimati danima što nam bježe. Radost nalazimo posvuda u životu, iako ponekad ni to nije dovoljno, ali svi mi nalazimo radost u različitim stvarima. Neke ljudi ispunjava dobro obavljen posao i pohvale kolega, a ti ljudi kasnije mogu podijeliti svoju radost s bližnjima (npr. s obitelji), dok ju neki nalaze u zabavi s drugima ili nasamo. Blagi je hedonizam prisutan u svima nama, u nekim više nego u ostalima. To je dio nas kao ljudske rase, htjeli mi to ili ne. Ali, najjača je radost koju dobivamo usrećivanjem ljudi oko nas. Ta radost će biti s nama ovdje i sada te je važna jer će i nakon našega kraja utjecati na naše bližnje, a vjerujemo da će oni tu radost nastavljati širiti dalje. Mi smo opsjednuti zaustavljanjem vremena, zaustavljanjem tih pobjeglih dana i dana koji bježe ili tek trebaju pobjeći, iako je odgovor oduvijek bio pred nama: mi svoje bježeće dane možda ne možemo zaustaviti, ali ih možemo upotrijebiti širenjem radosti drugima, i tako njihove dane možda usporiti.

Luka Katunarić-Škarlo, g4.a

Radost. Radost je ono što ne pada s neba, radost treba zaslužiti, stvoriti i steći. Uvijek će biti teških trenutaka u našem životu, ali njih treba prebroditi i nastaviti dalje sa životom. Moramo živjeti život punim plućima i vjerovati u radost da bismo je istinski iskusili. Kada je jednom iskusimo, uvijek ćemo htjeti biti radosni i sretni. Da bismo bili radosni, trebamo se boriti i kad-tad će nam se borba isplatiti, jer Bog je uistinu velik, sve prati i sve gleda. Radost je za mene najprije spoznaja da su moji bližnji živi i zdravi. Nakon toga mogu ići neke druge radosti, kao što su npr. dobre ocjene u školi, zapaženi rezultati u sportu ili općenito svaka pobjeda u danu ili kada nakon dugo vremena odem doma i vidim moju obitelj, rodbinu i prijatelje. Prošlost je za nama, budućnost tek treba doći, živi smo samo u ovome trenutku i samo se u njemu možemo radovati svojemu životu. Ako smo u mislima previše zamoreni prošlošću, oživljavamo i nosimo sa sobom neko staro sjećanje. To nije loše, ali tako nismo istinski živi. Ako smo previše u budućnosti, planiramo, sanjamo, pričeljkujemo, nadamo se... opet nismo istinski živi. Treba zato razmišljati i biti prisutan u sadašnjosti. Sada ću biti sretan, sada ću se boriti, sada ću napraviti nešto od svojega života. Za istinski život, a ne za samo puko postojanje, potrebni su hrabrost, posvećenost, spremnost da se uči i razvija. Zato većina ljudi samo postoji i ne zna što znači živjeti i biti radostan. Živjeti znači otkriti što je to što nas radosti i oteti tu radost bježećim danima. Polažem nade u to da ćemo drugi ljudi i ja živjeti na taj način.

Josip Jurlina, g4.a

INTERVJU TANJA UKAS

PROFESORICA
STRUČNIH PREDMETA

Da bismo bili Škola koja iz godine u godinu iznosi plodno-sne projekte i odgaja i obrazuje graditeljske, umjetničke i grafičke kadrove na koje smo ponosni, nužna je pretpostavka da mi sami posjedujemo izvrstan i predan kader. Riječ je o našim vrijednim profesorima koji su svoj posao odavno prestali gledati na taj način, kao posao, već kao na poziv i koji se s bezgraničnom ljubavlju daju u ovaj „posao bez kraja“ te s bezrezervnom podrškom uvijek stoje na raspolaganju svojim učenicima. Jedna od takvih profesorica svakako je naša profesorica likovne umjetnosti i likovnog odgoja, s punim pravom i od milja među nama zvana Umjetnicom. Svi sada već pogađate da je riječ je profesorici Tanji Ukas, s kojom su razgovor vodile njezine učenice, pa ju upoznajte pobliže u intervjuu koji su nam pripremile.

Koju ste srednju školu završili?

Nakon drugog razreda koji sam završila u Tehničkoj školi u Splitu po takozvanoj Švararovoj reformi, upisala sam smjer aranžer-dekorater u Trgovačkoj školi.

Jeste li već u srednjoj školi znali što želite postati kad odrastete?

Znala sam da imam neke urodene vještine i da s lakoćom savladavam tehničke probleme i spontano vidim dobra, odnosno loša rješenja u prostoru.

Koji ste fakultet završili?

Završila sam Filozofski fakultet u Zadru, a nastavnički studij u Splitu - smjer profesor Likovne umjetnosti i likovnog odgoja. Taj fakultet se nakon toga osamostalio i danas je to Likovna akademija, a smjer se zove Likovna kultura.

Kako ste se odlučili baš za taj fakultet?

Tada je u Splitu to bio jedini smjer za likovno obrazovanje (praktično i teorijsko).

Koji je Vaš posao u Školi za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split?

Profesorica sam strukovnih predmeta za aranžersko-scenografske dizajnere i voditeljica aktiva likovne umjetnosti.

Koliko dugo radite taj posao?

U Školi za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split radim dvanaest godina, a prije toga sam radila i u Trgovačkoj školi na sličnim zadacima sa učenicima aranžerima-dekoraterima, sve dok se taj smjer u toj školi nije ugasio. Ostavši bez posla, u međuvremenu sam izradivala dekorativne predmete od keramike. To mi je iskustvo pomoglo kada sam došla u našu Školu jer sam pomogla u pokretanju novih smjerova dizajnera - dizajnera keramike i kasnije dizajnera metala u kojima sam također predavala neke predmete struke.

Radite li posao koji volite?

Naravno da volim i svoju struku i rad sa djecom, koja upravo u ovoj srednjoškolskoj dobi uz nas praktički od djece izrastu u mlade ljudi, a posebno volim kada se uhvate

u koštač sa maturalnim radom jer tada moraju rješavati cijeloviti problem, naravno uz našu pomoć.

Koje predmete predajete?

Predajem Aranžersko-scenografske tehnike i Dekorativno crtanje i slikanje aranžersko-scenografskim dizajnerima; drugim, trećim i četvrtim razredima.

Aranžersko-scenografski dizajn. Možete li objasniti u nekoliko riječi što to Vama znači?

Aranžersko-scenografski dizajn također je dizajn interijera prostora, ali u službi trgovine, odnosno izloga ili prodavaonice. Scenografski dizajn je uređenje interijera ili eksterijera u službi kazališta ili bilo kakvih drugih javnih izvedbi.

Za mene to znači uhvatiti se u koštač s rješavanjem problema prostora u cijelosti - od idejnog do tehničkog rješenja, a da ono ima dobru kompoziciju i likovno opravданje.

U čemu vidite vlastitu ulogu kao profesorice?

Posao profesorice uključuje prvenstveno rad s djecom tako da me tu naravno usrećuje kada uspijem postići dobru suradnju s njima i kada zajedno napravimo nešto dobro što njima proširi znanje i vještine, a treba istaknuti da i mi profesori od djece spontano dobijemo poticaj za dobre ideje.

Jeste li se ikada osjećali izgubljeno u svojoj profesiji?

Nisam se osjećala izgubljeno, možda u početku više prestrašeno zbog neizvjesnosti u odnosu s učenicima.

Da ne radite kao profesorica, čime biste se bavili?

Umjetnošću.

Kakva je Vaša suradnja s učenicima?

Dobra, ja bih rekla, a trebalo bi i njih pitati. Doduše, s nekim učenicima ide malo teže jer se opiru radu i zadaćima, ali na kraju ipak nauče, naprave i shvate krajni cilj.

Jeste li zadovoljni ovom generacijom učenika?

Djeca su uvijek više ili manje dobra, samo je s nekim teže postići dobru suradnju, ali mogu reći da ima divne i nada-

rene djece na koju sam jako ponosna. Nakon naše škole upišu akademiju ili neki drugi fakultet.

Što biste poručili učenicima koji su tek upisali našu Školu, a što onima koji se odluče za smjer aranžersko-scenografski dizajner?

Najveće se nezadovoljstvo kod učenika javlja kada se nakon prvog razreda ne uspiju opredijeliti i nastaviti školovanje u umjetničkom zanimanju po njihovoј želji. Tada bih im iz iskustva poručila da od toga ne moraju stvarati "dramu" i da ne moraju biti nezadovoljni jer su svi dizajnerski smjerovi podjednako vrijedni i zanimljivi. Dok su u našoj Školi, otvorena su im sva vrata i ako ih nešto zanima iz drugih usmjerenja uvijek mogu pitati i naučiti.

Uključeni ste u mnoge projekte u našoj Školi. Koji vam je bio najzanimljiviji dosad?

Svi su projekti dobri i vrijedni zbog toga što učenike navode na zanimljiv rad u grupi u kojoj i kroz druženje uče, a da toga nisu ni svjesni. Meni je najzanimljivije kada u izvedbu projekta uspijem uključiti i one koji inače nisu baš aktivni.

Postoje li neki projekt Vaših učenika na koji ste posebno ponosni?

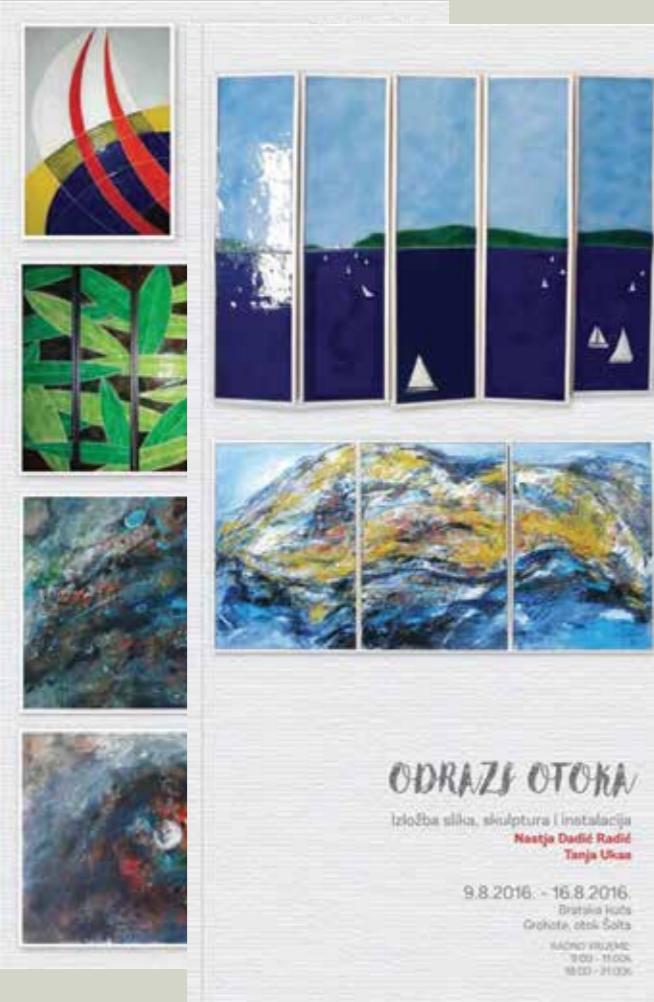
Napravili smo mnogo projekata i teško je išta posebno izdvajati. Imali smo projekte u suradnji s drugim smjerovima naše Škole i s drugim školama i ustanovama, odnosno zavodima. Možda bih mogla istaknuti suradnju s Nastavnim zavodom za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije s kojim kao Škola već nekoliko godina surađujemo na više načina, a moji učenici i ja smo samo jedan dio te suradnje. Navela bih i organiziranje i postavljanje izložbi koje su dio naše struke, a tu je i ukrašavanje Škole za vrijeme adventa uz postavljanje jaslica sa dizajnerski osmišljenom božićnom jelkom. Ponosna sam i na originalne društvene igre Splitski šah i Dioklecijans, ne ljtvi se! koje su na neki način mogle učenicima pokazati kako se sa realizacijom dobre ideje može ići na tržiste.

Što najviše volite raditi u slobodno vrijeme?

Kući imam malu radionicu i peći za keramiku i staklo, tako da se i u slobodno vrijeme bavim oblikovanjem.

Kako definirate uspjeh?

Za mene je uspjeh kada radiš ono što voliš.

Što je Vaš najveći uspjeh?

Osim moje djece i obitelji, naravno, to je posao.

Koja je najvažnija stvar koju ste naučili tijekom obrazovanja? Na poslu? U životu?

Život i posao su povezani jer je posao dio života i kad ste zadovoljni postignutim u poslu tada ste zadovoljni životom. Obrazovanje se ne stječe samo u školi kao što se i u školi ne stječe isključivo samo obrazovanje. Sada... što bi tu moglo biti najvažnije? Možda priateljstvo.

Tko su Vaši uzori i zašto?

U profesionalnom životu to je Nastja Radić, moja profesorica iz škole za aranžere-dekoratere, kasnije i kolegica, a naravno i priateljica. Ona me puno toga naučila, a veseli me što i danas razmjenjujemo iskušta, ideje i znanja u našim razgovorima. Radila je u našoj Školi prije umirovljenja, na zadacima koje danas ja obavljam. Postavila je temelje kod osnivanja ovih dizajnerskih zanimanja, a radove koje je izradila sa svojim učenicima i danas s ponosom izlažemo.

Kako ste spoznali da u Vama postoji „umjetnička duša“?

Profesorica Nastja Radić mi je kao profesorica, dok sam bila još u srednjoj školi, otkrila da imam vrijednosti "umjetničke duše", ulijevala mi je samopouzdanje i poticala me da mogu nešto napraviti od svoje kreativnosti. Tako smo prošlo ljeto na našem otoku Šolti u obnovljenoj tradicionalnoj kući-galeriji postavili našu prvu zajedničku izložbu koju je otvo-

rila naša kolegica i priateljica Sela Tecilazić.

Jeste li sebi postavljali nove ciljeve?

Kada sam otkrila kompjuterski program za 3D crtanje, oduševio me i shvatila sam da to znanje učenicima može biti korisno te sam odlučila da će naučiti koristiti ga i sa zainteresiranim učenicima raditi zadatke struke na tom programu.

Jeste li ostvarili cilj koji ste sebi postavili?

Taj cilj sam i ostvarila, te već treću godinu napredujemo na tom planu.

Što biste voljeli vidjeti ili iskusiti, a još niste imali prilike ili vremena?

Voljela bih putovati, jer ima još mjesta koja bih voljela posjetiti.

Postoje li još nešto što bismo trebali znati o Vama, a nismo Vas pitali?

U našoj školskoj radionici postoje moji radovi koje sam napravila školske godine 1979./1980. kao srednjoškolka i koji je profesorica Nastja Radić sve ove godine čuvala i sačuvala.

Profesorice Ukas, velika hvala na Vašem vremenu i razgovoru.

Bilo mi je zadovoljstvo.

Intervju s profesoricom vodile:
Lena Bezić, Lea Josipa Nakić i Nikolina Pilić, 4.b

INTERVJU

DOMAGOJ LJUBIŠIĆ

učenik 4.b razreda,
profesionalni nogometar

Kad i kako se rodila tvoja strast prema nogometu?

Kad sam odigrao svoj 1. nogometni turnir sa 5 godina na koji me vodio otac.

Tko je bio tvoj uzor?

Moj uzor bio je Ronaldinho.

Gdje si trenirao u Dubrovniku?

Počeo sam trenirati u NK Libertas, zatim sam prešao u dubrovački GOŠK.

Gdje si trenirao kad si se tek preselio u Split?

Kad sam se tek preselio u Split trenirao sam u RNK Split (Radnički nogometni klub).

Koliko si nogometnih klubova do sada promijenio?

Do sada sam promijenio 6 klubova a to su: Libertas, GOŠK, Split, Orkan, Adriatic i Dugopolje.

Gdje trenutno treniraš?

Trenutno treniram u Dugopolju.

Koliko dugo treniraš u Dugopolju?

Pola godine.

Jeli ti teško svaki dan prelaziti udaljenost od Splita do Dugopolja uz školu i društveni život?

Nije; za nešto što voliš ništa nije teško.

Kako uspijevaš uskladiti školu, privatni život i aktivno treniranje?

Najvažnija je organizacija, znam točno koliko mi vremena oduzima trening i vrijeme koje provedem putujući. Također, odvojim vrijeme za ponoviti i naučiti ono što trebam za školu. I tako u svakom danu uspijem odvojiti barem sat-dva da se vidim sa svojim najbližima.

U kojem klubu bilo najdraže trenirati i zašto?

Najdraže mi je bilo trenirati u Adriatica zbog dobrog raspoloženja i atmosfere, odlične ekipe i trenera i zbog toga što je Adriatic odličan klub za napredovanje.

Da naša Škola, uz izvrsnost u obrazovanju, itekako potiče predanost i kontinuitet u bavljenju sportom, kao i u bavljenju ostalim izvanškolskim aktivnostima, svima nam je stara i dobro poznata činjenica. Uz obrazovnu postignuća, podržavamo naše učenike u svim obilježjima izražavanja, pružajući im tako razumijevanje i podršku na putu postizanja njihovih sportskih uspjeha. Primjer kojeg izdvajamo u ovom broju to najbolje potvrđuje. Predstavljamo vam našeg učenika 4.b razreda, Domagoja Ljubišića, profesionalnog nogometara kojega pobliže možete upoznati u intervjuu koji donosimo.

Koji ti je najdraži nogometni klub?

Od domaćih klubova Hajduk, a od stranih Liverpool.

Koji ti je najdraži nogometar?

Philippe Coutinho.

Koja si pozicija?

Desno krilo i/ili napadač.

Koje bi medalje koje si osvojio izdvojio kao najdraže?

Najdraža medalju koju bih izdvojio je ona sa Državnog prvenstva osnovnih škola, održanog u Poreču. Zato što je osvojena sa najboljom ekipom iz mog mjesta i konkurenca je bila velika.

Imaš li sretni broj dresa? Zašto ti je sretan?

19, jer me taj broj prati otkad sam zbog karijere promijenio grad.

Koja ti je motivacija za nastavak treniranja?

Moći živjeti od nogometa.

Imaš li potporu u obitelji?

Imam veliku potporu u obitelji.

Jesi li ikada požalio što si promijenio grad zbog karijere?

Puno sam puta požalio promjenu grada radi karijere.

Jeli ti ikada došlo da odustaneš od svog izbora i zašto?

Da, zato što sam sa 15 godina morao živjeti sam u velikom gradu, daleko od obitelji.

Koja su ti najljepša i najgora iskustva dosadašnjeg treniranja?

Najljepše iskustvo mi je bilo kad sam zabio 3 gola za pobjedu u finalu Regionalnog natjecanja.

Najgori trenutak mi je bio kad sam promašio penal u finalu Državog prvenstva.

U kakvom si odnosu sa suigračima, trenerom?
U dobrom sam odnosu sa suigračima i trenerom.

Je li te ijedna utakmica emocionalno pogodila?
Pogodila me utakmica na Državnom prvenstvu zato što nam je izbjeglo zlato u finalu zbog penala koji su čista sreća.

Jesi li ikad imao neku tešku ozljedu?
Jesam, slomio sam klučnu kost na utakmici. Protivnik se zabio u mene i srušio me na pod. Dočekao sam se na rame i na taj sam je način slomio.

Koliko si crvenih kartona skupio otkad se baviš nogometom?
5, zbog neprimjerenih prekršaja i prigovora sudcu.

Smatraš li da trener sa igračima treba biti prijatelj?
Trener prvo treba biti dobra osoba i prijatelj, a tek onda trener zbog ugodnije atmosfere u svačionici.

Jeli ti činjenica da si profesionalni nogometar više u životu pomogla ili odmogla?
Pomogla mi je zato što su mi u životu ljudi više izlazili u susret i imaju više razumijevanja.

Kad se ne bi bavio nogometom, što bi radio u životu?
Nikad nisam o tome razmišljao, niti sam ikada imao „plan b“.

U kojem klubu ti je san igrati?
U Liverpoolu.

Po tvom mišljenju, koja je najvažnija osobina koju nogometar mora imati?

Treba imati čvrst karakter zbog toga što je sve u glavi; ako nogometar ima čvrst karakter može posložiti prioritete i na taj način može postići sve što želi.

Što bi poručio svima koji se tek počinju baviti nogometom?
Moraju biti spremni na napravdu i da će puno ljudi proći kroz njihov život, bili dobri ili loši. Moraju biti spremni na mnogo žrtve i odricanja i samo na taj način imaju šansu za uspjeh.

Intervju sa učenikom vodila: Lea Baras, 4.b

Danima smo u Školi pričali o odlasku na Interliber u Zagrebu. To je veliki sajam knjiga koji se svake godine održava u Zagrebu. U biti, Interliber je međunarodni sajam knjiga i učila koji se održava sredinom studenog svake godine u Zagrebu, točnije na Zagrebačkom velesajmu.

Znala sam da se radi o velikom i važnom sajmu knjiga, zato sam i bila jako uzbudjena što idemo tamo. Ustala sam se već u 5 sati ujutro kako bih stigla na autobus koji nas je vozio u Zagreb. Put je bio veoma zamoran ali smo dva puta stali na odmorištima gdje smo mogli kupiti nešto za osvježenje.

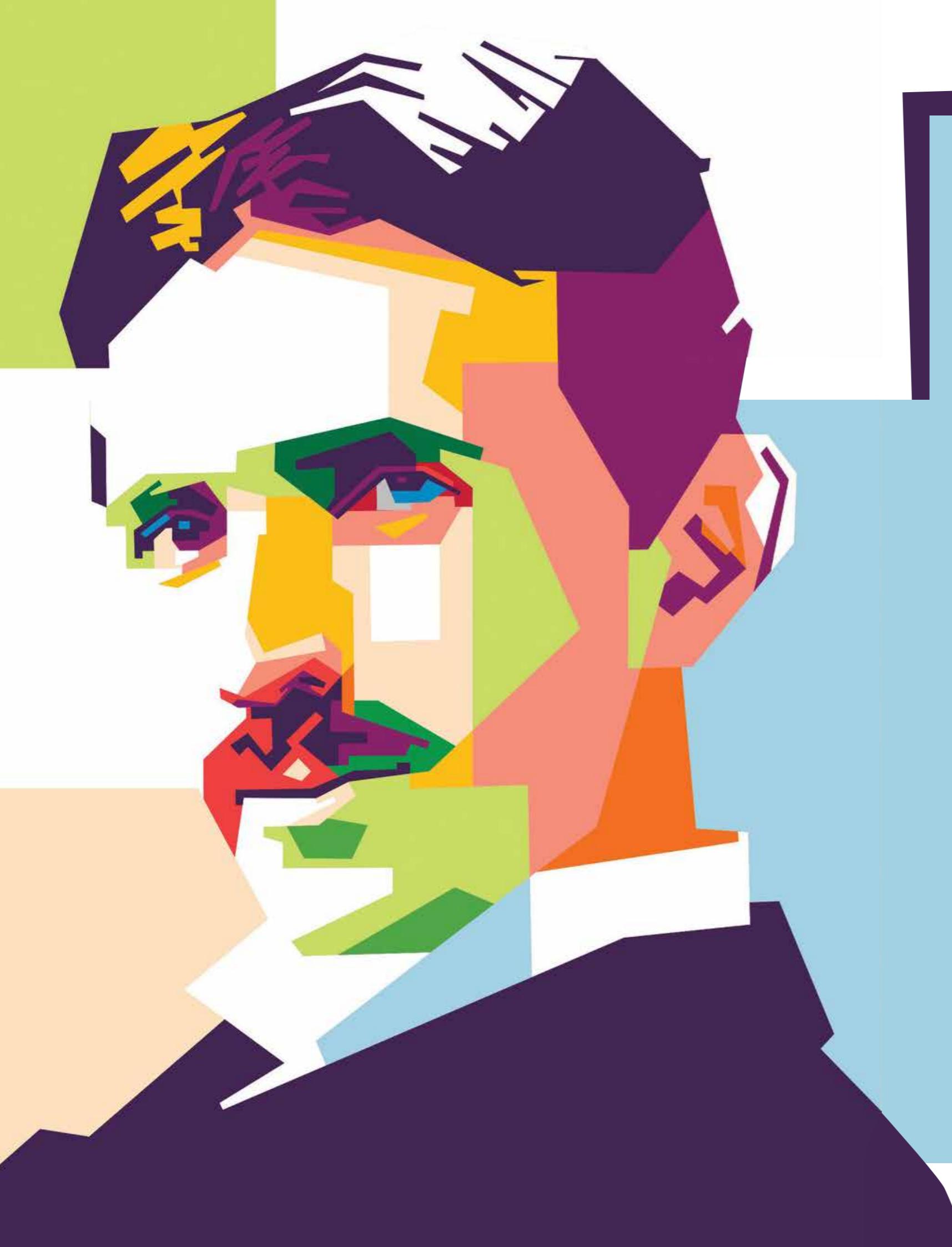
Oko 12 sati smo stigli u Zagreb i odmah smo krenuli na sajam. Bilo je sjajno. Tijekom održavanja Interlibera posjetitelji mogu pronaći mnogo novih naslova, prisustvovati predstavljanju knjiga, dolasku hrvatskih i inozemnih knjižkih zvijezda, mogu imati neposredne razgovore s autorima uz potpisivanje knjiga, a tu su i održavanja susreta nakladnika, knjižara i knjižničara, književne radionice, okrugli stolovi itd. Svake godine preko 100.000 građana posjeti ovaj sajam. Svjesnu svega toga, sajam Interliber me posebno oduševio. Posjetiteljima se nudio veliki izbor knjiga, od animiranih za djecu do primjerice kriminalističkih za odrasle. Svatko je mogao izabrati nešto za sebe. Mi, od svog tog izbora, jednostavno sa sajma nismo mogli izaći praznih ruku. Ja sam, na primjer, kupila kriminalistički hit Snjegović Joea Nesboa po kojem je snimljen i film. Knjiga je fantastična. Također mi se jako svidio i posebni dio u paviljonu 5 sa nazivom HIGH FIVE za učenike osnovnih i srednjih škola koji je osmišljen kao kviz znanja te ZNANSTVENI KVART koji je posebno osmišljen dodatni sadržaj na kojem je predstavljena interaktivna popularizacija zna-

nosti gdje se znanje prenosi na praktičan i zabavan način. Sve u svemu, više nego raznovrsan i uspješan bio je naš posjet Interliberu.

Osim posjeta sajmu Interliber, u planu smo imali i obićio starog Zagreba te uživati u malo slobodnog vremena koje smo dobili od vode puta. Dolaskom u centar grada dočekao nas je vodič koji nas je proveo kroz cijeli Gornji grad. Pričao nam je o znamenitostima i prošlosti Gornjeg grada, o Lotrščaku, Gričkom topu, uspinjači, o povijesti Kamenitih vrata, crkvi sv. Marka i mnogočemu drugom. 1094. godine na Kaptolu je osnovana biskupija, dok je susjedni Gradec 1242. godine bio proglašen slobodnim kraljevskim gradom. Oba ta naselja bila su okružena čvrstim bedemima i kulama, a ostaci su očuvani sve do danas. Jedan događaj i čudo vežu se uz Kamenita vrata. Naime, u Gornjem je gradu izbio veliki požar. Nakon požara koji je bio prilično razoran, u pepelu je pronađena neoštećena Gospina slika iz 16. stoljeća, „Majka Božja od Kamenitih vrata“. Slika je bila u potpunosti neoštećena požarom dok je njezin okvir izgorio! Nakon požara, u znak zahvalnosti Gospici, sagrađena je kapelica u udubljenju prolaza Kamenitih vrata koja je danas najveće zagrebačko svetište.

Nisam znala da Grad Zagreb ima tako lijepu i bogatu povijest sve dok nisam obišla cijeli Gornji grad s našim vodičem. Moj se posjet Zagrebu do sada uglavnom svodio na posjete Trgu bana Josipa Jelačića i šetnje llicom i Maksimirom. Na kraju našeg obilaska spustili smo se do Trga bana Josipa Jelačića te dobili slobodno vrijeme od 3 sata. Ne moram niti govoriti da smo ga odlično iskoristili. Unaprijed smo pripremili naše fotoaparate i, u društvu Ane i Petre, obišle Cookie Factory. Tu me je iznenadio veliki broj raznovrsnih kolača koje su imali u svojoj ponudi. Slike su ispale fantastične. Nakon toga, prošetale smo trgom i opet

GENIJ IZ SMILJANA **NIKOLA TESLA**

Nikola Tesla rođen je u Smiljanu, 10. srpnja 1856. godine. Tijekom života izumio je i patentirao više od 700 izuma, bez kojih današnja tehnologija ne bi bila moguća. Najplodniji je fizičar u povijesti. Iako ga život nije mazio te je puno puta bio pokraden, izvrijedan, iznevjerjen, on nikada nije izgubio vjeru u čovječanstvo; naprotiv, on ga je unaprijedio. Mnoga zanimljivih stvari učinile su Teslin život bogatijim, no više o tome u nastavku.

U mladosti, Nikola Tesla bio je živahan dječak, pa je kao takav često upadao u nevolje. Tri puta su doktori dignuli ruke od njega, ali žilavost i njegova otpornost spasile su mu život. Njegov otac, Milutin Tesla bio je pravoslavni svećenik, a majka, Đuka Tesla također potječe iz pravoslavne obitelji. Već kao dječak, Tesla je pokazivao veliku ljubav i interes za čitanje, iako mu ga je otac zabranjivao. Uvijek bi se snašao ili se na neki način domogao knjiga pa je tako znao uguravati papir ispod vrata da svjetlost ne prodre u prostoriju te lijevati svijeće i sam ih praviti. Imao je poremećaj u spavanju, iako neki ljudi misle da je to dar. Naime, spavao je samo 3-4 sata dnevno. To mu je dalo mnogo vremena za čitanje i učenje te provođenje i testiranje izuma. Imao je tri sestre: Milku, Angelinu i Maricu te jednog brata Danu. Rana smrt njegovog brata jako ga je pogodila, ali i naučila plemenitosti i prihvaćanju болi što će mu kasnije puno olakšati život. Školovanje započinje u rodnom Smiljanu, u školi u kojoj uči njemački jezik, računanje i vjeronauk, nakon čega odlazi u Gospić gdje ide u Pripremnu osnovnu školu i Nižu realnu gimnaziju. Iz Gospića odlazi u Rakovac u Karlovcu gdje završava Višu realnu gimnaziju. U Grazu upisuje studij na Visokoj politehničkoj školi sa stipendijom Vojne krajine, no nakon ukidanja stipendije radi razvojačenja Vojne krajine Nikola ne uspijeva završiti drugu godinu studija. Školovanje i učenje nastavlja i na raznim poslovima, a godine 1880. pokušava upisati studij u Pragu što mu ne uspijeva pa godinu kasnije počinje raditi u Budimpešti te sudjeluje u izgradnji prve telefonske centralne. 1882. godine odlazi u Pariz i počinje rad u Edisonovoj tvrtci. Tu radi dvije godine te se ističe u svom zanatu zbog talenta i vještine, pa 1884. godine odlazi u SAD gdje je ostao do smrti.

U SAD-u radi u glavnoj Edisonovoj rasvjjetnoj centrali, ali poslije samo 6 mjeseci odlazi, zbog čestih prevara i nesuglasica izazvanih ljubomorom i pohlepom, kako drugih zaposlenika tako i samog Edisona.

Tesla je dizajnirao izmjeničnu struju, koja je ubrzo postala dominantni izvor napajanja devetnaestog i dvadesetog stoljeća, ali je opstala sve do danas. U 1887. godini, Tesla osniva svoju tvrtku koja uspješno stvara patente na osnovi izmjenične struje. Uskoro, Tesla sa svojom tvrtkom ulazi u duel sa Edisonovom, u kojoj je sam Tesla bio zaposlenik. Edison, shvativši da svijet prepoznaće revolucionarni izum, pokušava sabotirati izmjeničnu struju demonstrirajući razne nedostatke. Jednom je izmjeničnom strujom ubijao životinje, zbog velikog napona koji je u njoj prisutan. Ipak, to nije omelo Teslu, a ni investitore koji su postavili izmjeničnu struju kao primarnu.

TESLINI IZUMI

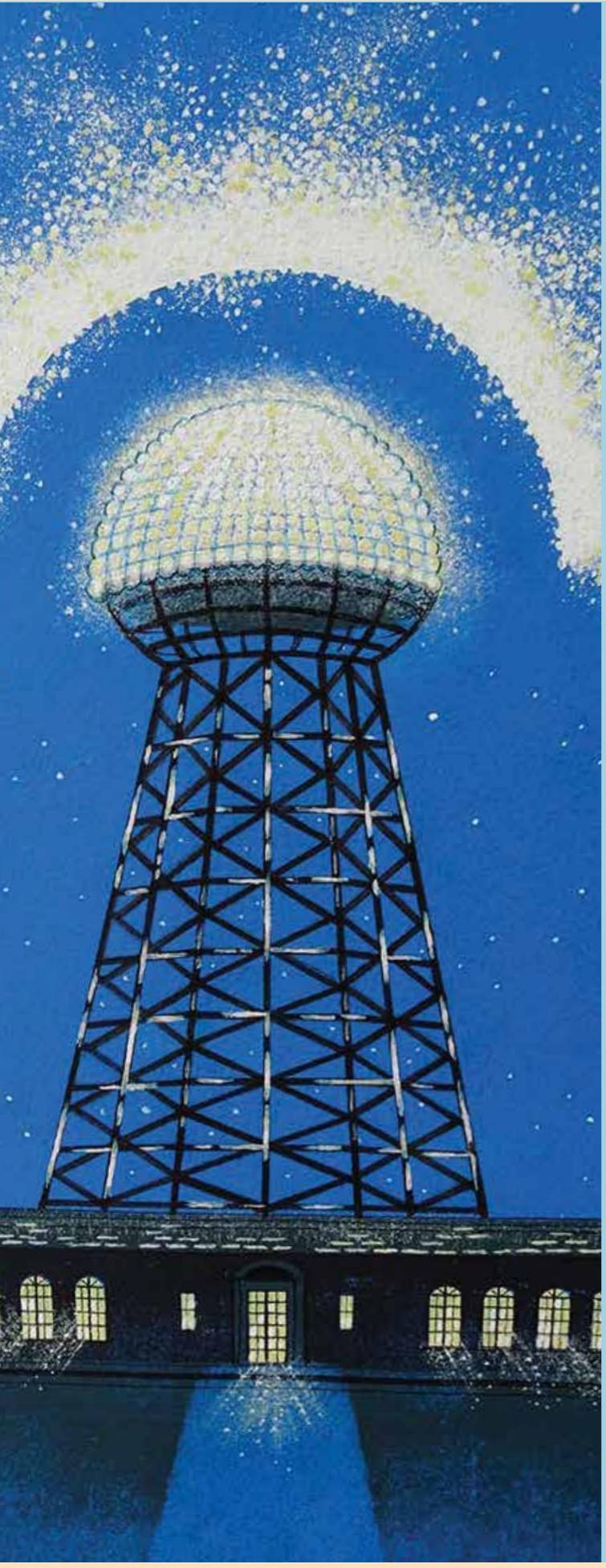
Sljedećih nekoliko redaka posvećeno je samom radu Tesle te njegovim otkrićima koji su promijenili svijet. Kao primjer navedeno je nekoliko njih:

neonsko svjetlo
izmjenični sustav prijenosa i distribucije
korištenje sunčeve energije
ozonske ploče
loptaste električne munje
aeromobil
teleautomatika (daljinsko upravljanje brodom)
električni automobil
sustav višefaznih struja i okretno magnetsko polje
laseri
aparat za proizvodnju ozona

Od svih izuma našeg nevjerojatnog Tesle, možemo izdvojiti neke sa posebnim ponosom:

Teslina zavojnica
izmjenična struja
rasvjeta
radijacija
radio uredaj
daljinsko upravljanje
električni motor
robotika
laser
bežična komunikacija,
bezgranična i besplatna
energija

Iako su ovi izumi vrlo dojmljivi te utjecajni, pitamo se kako utječu na naš život u praksi te gdje ih i kako možemo primijeniti. Naime, Tesla je postavio temelje moderne tehnologije te je bio napredan ne samo za ono doba, već je njegov um sezao iza vidika današnjice. Na primjer, slušanje radija, surfanje internetom preko wi-fija ili prenošenje slike preko bluetootha, ne bi bilo moguće bez Tesle. Automobili igračke kojima se upravlja preko daljinskog upravljača te današnji roboti koji su toliko napredovali da imaju vlastitu inteligenciju, pa preko satelita, automobila pokretanih sunčevom energijom, lasera, do računala, mobitela, svih oblika tehnologije koje koristimo u svakodnevnom životu, ne bi postojali bez velikog uma Nikole Tesle.

Sada se postavlja pitanje: kako je neki čovjek toliko postigao i bio toliko pametan? Pa, takav se uistinu i rodio. Imao je mnogo prednosti koje su mu omogućile korištenje velikog broja informacija, npr. fotogenično pamćenje, moć zamišljanja nekog predmeta ne samo u 3, već i u 4 dimenzije, mogao je napraviti detaljnju sliku predmeta u glavi samo slušajući o njemu, također je posjedovao vrlo naprednu maštu, računao je komplikirane jednadžbe bez olovke i papira, ali jednu prednost i sam ističe u svojoj autobiografiji. To su bile slike koje su se pojavljivale u glavi Tesle svako nekoliko trenutaka i nestajale u treptaju oka. Stvarno čudna pojava, ali veliki izumitelj je iskoristio taj dar najbolje što je mogao; tu sliku određenog predmeta je sa velikom koncentracijom usavršavao u svojoj glavi dok svaki detalj ne bi bio savršeno obrađen. Tada bi ga prenio na papir, a nakon toga i u stvarnost.

Teslin najveći san bio je omogućiti čovječanstvu besplatnu električnu energiju te je uvidio negativne posljedice na okoliš neobnovljivih izvora energije. No, kako svaki junak ima i zlikovca, tako ih je Tesla imao mnogo. To su bili investitori, direktori banaka i svi ljudi koji su se bogatili prodavajući električnu energiju. Kada bi Tesla uspio dati besplatnu električnu energiju, njihov posao bi propao i pohlepa ih je zasljepila. Novac pokreće svijet, umjesto da svijet kontrolira novac. Divim se psihičkoj snazi ovog čovjeka, njegovoj dobroti i nesebičnosti koja je zanemarila tamu u srcima ljudi koja su ga mrzili. Teslin, jedan od mnogih citata govori baš o tome; "Nije mi žao što su ukrali moje ideje, zao mi je što nemaju svoje". Kada je u jednom intervjuu Albert Einstein bio pitan: "Kakav je osjećaj biti najpametniji čovjek na svijetu?", on se nasmiješio i rekao: "Ne znam, ako hoćete saznati pitajte Nikolu Teslu".

Tesla je imao i mnogo neuobičajenih hobija i navika. Na primjer, bio je perfekcionist, u njegovom uredu uvijek je vladala potpuna čistoća, urednost, uzinemiravale su ga ne-savršenosti. Uživao je prolazeći prstima po glatkim površinama te mu je zato sfera i bila najdraži oblik. Rijetko kad se rukovao, uvijek je nosio crno odijelo i bijele rukavice. Volio je biti sam, kako je on i sam rekao: "Budi sam, to je tajna izuma, budi sam, tada se ideje stvaraju". Tesla je bio poliglot - pričao je 8 jezika: hrvatsko-srpski, češki, engleski, francuski, njemački, bugarski, talijanski, a poznavao je

i latinski. Nikada nije dirao tuđu kosu i kada bi vidio dlaku u svom jelu silno bi se uz nemirio. Iako ga je puno stvari ljutilo, nikada nije iskazivao svoj bijes, bio je vrlo smiren i nije htio uz nemiravati druge. Tesla je imao točno isplaniran svaki obrok svakog dana u tjednu. Često bi jeo u restoranu nedaleko hotela gdje je živio. Ujutro bi jeo kruha, meda ili nekog drugog namaza i mlijeka, za ručak je volio juhu jer mu je davala energiju koju je trebao za 18 satnih radnih dana. Jednom je radio 72 sata odjednom. Za vrijeme objeda bi izračunavao obujam hrane koju je pojeo te je tako znao svoju granicu. Nikada nije pretjerivao, bio je umjeren u životu te se nikada nije hvalisao svojom inteligencijom iako je znao da je izrazito pametan. Svake večeri bi stiskao nožne prste točno 50 puta na svakom stopalu jer je tvrdio da mu to opušta moždane impulse u mozgu.

Tesla je imao i poseban odnos sa jednom letećom životinjom; golubom. Šećući parkom, promatrao bi te, naizgled obične ptice, iako nitko nije mario za njih. Našao je mir u njihovom hranjenju jer bi se golubovi uvijek nalazili na istom mjestu u isto vrijeme i nikada ga nisu iznevjerili, za razliku od ljudi u njegovom životu. Nije se ženio, naprsto nije imao vremena za to, a teško bi se prilagodio novoj osobi u njegovom životu. Uživao je u tjelevježbi koju je ponavljao svakodnevno i očuvao zdravo tijelo sve do duroke starosti.

Ovaj brilljantni um o kojem imam čast pisati, nažalost, nije primao zasluge za svoja velika postignuća za vrijeme života. Naprotiv, zadnjih je 20 godina proveo braneći svoje izume na sudu od kojih mu je pola oduzeto. Čak je Nobelova nagrada za njegov izum otišla drugom fizičaru, ali kada je to shvaćeno, bilo je prekasno, Tesla je bio mrtav. Umro je dana 7. siječnja 1943. godine, te je jako tužna činjenica da je tri dana ležao mrtav prije nego što je to netko opazio. Kada je sebični i zli čovjek T. A. Edison (koji je mario samo za sebe) umro, sva svjetla su ugašena njemu u čast. Nasuprot tome stoji genijalac kojem smo vječno zahvalni, a živio je tako neslavan, skroman život pun ljubavi. Ni danas, kada je sve otkriveno i dostupno, čovječanstvo se nije probudilo i to je jako potresna istina.

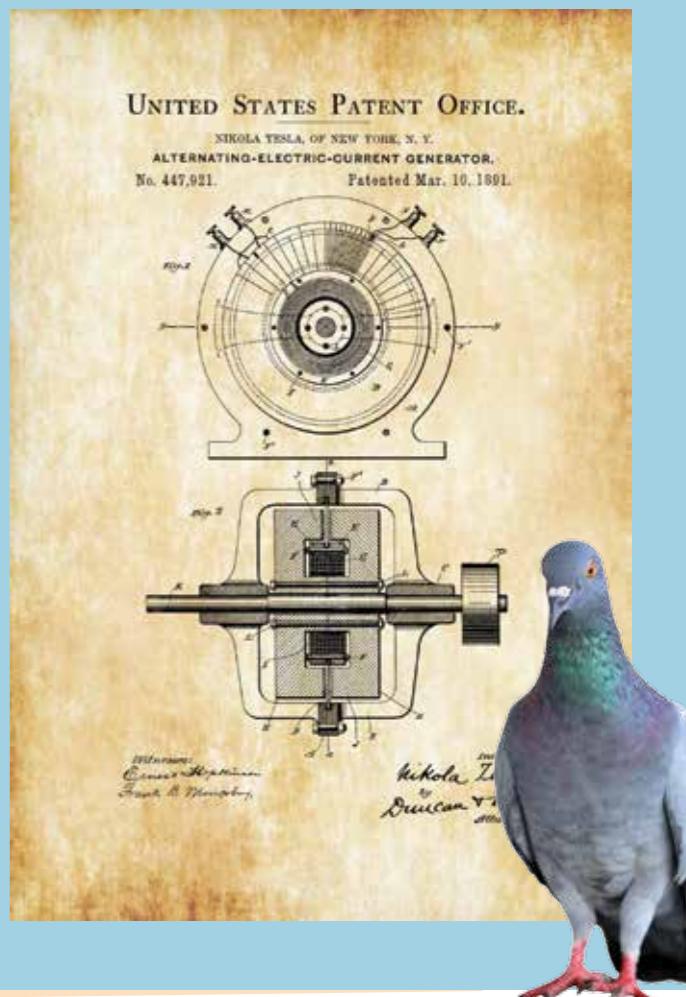
Godine 1960., na svjetskoj konferenciji Međunarodnog sustava mjernih jedinica, u Teslinu čast, jedinica za jakost električnog polja naziva se Tesla.

Izgrađene su mnoge građevine, muzeji, spomenici, ulice, tvrtke, nagrade koje su napravljene njemu u čast ili nose njegovo ime. Ipak, malo ljudi zna sudbinu najvećeg izumitelja u povijesti čovječanstva. 2018. godina je posvećena podizanju svijesti i shvaćanju podrijetla izuma i mnogih stvari koje nas okružuju i čine naš svakodnevni život. Ovaj rad ima isti cilj. Samo se nadam da je Tesla bio ponosan na svoje radove, jer je trebao biti te se nadam da ste naučili, shvatili i upamtili barem nešto o njemu jer to je minimum onoga što svi možemo učiniti u znak zahvalnosti geniju iz Smiljana.

Petar Krešimir Vranješ, 2.g

IZVORI:
https://en.wikipedia.org/wiki/Nikola_Tesla
<https://www.google.hr>
<https://www.biography.com/people/nikola-tesla-9504443>
Nikola Tesla: Moji izumi
Branimir Jovanović: Tesla: ilustrirana monografija
Margaret Cheney: Tesla: čovjek izvan vremena

U POSJETU IZLOŽBI: NIKOLA TESLA **MOZAK IZ BUDUĆNOSTI**

IZLOŽBA JE INTERAKTIVNA I NE UKLJUČUJE SAMO TESLINE IZUME I IDEJE VEĆ PRESJEK NJEGOVOG ŽIVOTA OD ROĐENJA DO SMRTI, ALI I MODERNE IZUME KOJI SU OSNOVANI I OMOGUĆENI NJEGOVIM DOPRINOSIMA ZNANOSTI.

Uznanstvenom smislu, 2017., odnosno 2018. godina je posvećena Nikoli Tesli te podizanju svijesti o njegovom doprinosu čovječanstvu. Stoga je 25. studenog 2017. godine premijerno otvorena izložba "Nikola Tesla: Mozak iz budućnosti" u Meštrovićevom paviljonu u Zagrebu. Autorica i kustosica izložbe je Helena Bulaja Madunić. Izložba je otvorena svaki dan do 20. ožujka 2018., nakon čega prelazi u ostale gradove gdje se najviše osjetio utjecaj Nikole Tesle. Ti gradovi su: Budimpešta, Pariz, Prag, New York i Dubai.

Izložba je interaktivna i ne uključuje samo Tesline izume i ideje već njegov život od rođenja do smrti, ali i moderne izume koji su osnovani i omogućeni njegovim doprinosima

znanosti. Samo neki od izuma koji su prisutni na izložbi su VR naočale koje nas vode na putovanje kroz Sunčani sustav, uređaj koji mjeri količinu stresa kod korisnika i prikazuje ga koristeći boje, uređaj koji mjeri moždanu aktivnost korisnika te uređaj koji vizualizira magnetsko polje koristeći metalni prah. Izložba je organizirana kronološki te nas vodi kroz Tesline skromne početke u Smiljanu, sve do kraja njegovog života u New Yorku i njegove neostvarene ideje. Najznačajniji Teslini izumi na izložbi su: izmjenična električna struja, Teslin transformator, bežični prijenos energije, radio, radiokomunikacija i daljinsko upravljanje.

Ljepota Tesline izložbe je što nije samo zanimljiva i edukativna za osobe starije dobi već privlači i mlade generacije sa svojom modernom implementacijom izuma i interaktivnih dijelova izložbi, što samo još dodaje na privlačnost i popularnosti izložbe. Sveukupni cilj izložbe nije samo da nam predstavi Teslu i njegove izume već da nas Tesla inspirira i probudi kreativni način mišljenja u svakom posjetitelju. Mi bismo mogli detaljno pričati o putu kroz izložbu i Teslin život, ali ova izložba je uistinu jedinstvena prilika i mislimo da biste to trebali sami vidjeti da biste iskusili izložbu na pravi način, jer takvo iskustvo je teško opisati.

Bartul Javorčić, 2.g

PO RIJEČI PEDAGOGINJE

MOTIVACIJA KAO KLJUČ USPJEHA?

Tekst pripremila
Ana Maria Ugrin, pedagoginja

BILO TKO POKUŠAVA BITI
NA DIJETI ILI NAUČITI STRANI
JEZIK UBRZO ĆE SHVATITI DA
JE MOTIVACIJA TO ŠTO NAS
PRIPREMA I OMOGUĆAVA
NAM DA USTRAJEMO U NAŠIM
ODLUKAMA.

Učenje je složeni proces te da bi bilo uspješno ono zahtjeva veliki mentalni napor, visoku koncentraciju i upornost. Također ovisi i o vrlo bitnoj stavci kao ključnom pokretaču tog procesa, a to je motivacija. Ona je motor koji pokreće naš svijet, unutarnji impuls koji nas dovodi do djelovanja. Bez motivacije, nema akcije. Motivacija uključuje ciljeve i zahtjeva aktivnost. Ciljevi pružaju poticaj i smjer djelovanja, dok akcija podrazumijeva napor: upornost u svrhu održavanja aktivnosti dulje vremensko razdoblje.

Motivacija ima nekoliko učinaka na učenje i ponašanje učenika. Ona može utjecati na to kako učenici pristupaju školi općenito, kako se odnose prema nastavnicima, koliko vremena i truda posvećuju učenju, traže li pomoći drugih kada nađu na prepreke, kakve rezultate postižu na testovima itd. Dakle, ona utječe na gotovo sve aspekte školske sredine. No, da bismo razumjeli čimbenike koji mogu smanjiti ili ojačati motivaciju, prvo moramo znati što se to podrazumijeva pod kompleksnim konceptom motivacije. Prvo i osnovno pitanje motivacije je „Što uzrokuje ponašanje?“. Vidimo

kako se ljudi ponašaju, no ono što ne možemo vidjeti golim okom jest uzrok ili uzroci koji su do tog ponašanja doveli. Pokušavamo razumjeti kako motivacija sudjeluje, utječe i pomaže ponašanju neke osobe. Drugo važno pitanje je „Zašto se intenzitet ponašanja mijenja, tj. zašto nekada imamo goruću želju nešto raditi ili postići, a u drugim slučajevima ta želja slabia i nestaje?“. Motivacija osobe varira s vremenom, a kada se mijenja motivacija, mijenja se i ponašanje. Učenik jedan dan može pokazivati veliki entuzijazam, odlučnost i usmjerenost ka cilju, dok je drugi dan taj isti

učenik bezvoljan, obavlja minimalan dio posla i izbjegava školske obveze. Kako motivacija varira iz dana u dan, iz godine u godinu, tako isto i varira među ljudima. Među različitim ljudima i motivacija je različita. Svima su nam zajednički neki osnovni motivi kao npr. glad i potreba za društvom, no ljudi se razlikuju po tome što ih motivira. Npr. neka osoba može imati stalnu želju i potrebu za adrenalinom i uzbudjenjem dok druga osoba to smatra napornim i opasnim. Motivacijska stanja kao što su glad, stres i ovladavanje omogućavaju nam ključna sredstva za uspješno nošenje

sa životnim zahtjevima. Bez motivacije ljudi bi ubrzo izgubili glavni oslonac za prilagodbu i održavanje dobrobiti. Bilo tko tko pokušava biti na dijeti ili naučiti strani jezik ubrzo će shvatiti da je motivacija to što nas priprema i omogućava nam da ustrajemo u našim odlukama. No važno je moći razaznati razliku između dvije glavne vrste motivacije: intrinzične i ekstrinzične. Intrinzična motivacija je želja za uspjehom jer to osoba zaista želi i vidi vrijednost u tome, a nagrade su sporedne i sekundarne. Ekstrinzična motivacija s druge strane ovisi o vanjskim poticajima. Ako nema

poticaja, nema ni izvršenja zadataka. Cilj više nije učiti i steći nova znanja i vještine već cilj postaje nagrada. Dok odrasle osobe imaju više autonomnosti i mogu donositi odluke o tome što žele proučavati i učiti, djeca su često prisiljena naučiti sve što je u školskom programu. To može značiti da oni nisu uvijek intrinzično motivirani za učenje određenog predmeta i mogu se osloniti na ekstrinzičnu motivaciju, uključujući nagrade ili negativne posljedice na temelju rezultata.

DOBRA VIJEST JE DA, IAKO VAS NITKO
NE MOŽE MOTIVIRATI OSIM VAS SAMIH,
POSTOJE KORACI KOJE MOŽEMO
PODUZETI KAKO BISMO OMOGUĆILI DA
SE MOTIVACIJA ODVIJA PRIRODNO

Učite od onih koji su svoju motivaciju za učenjem već pronašli. Ponekad se zapitate koji je njihov recept za uspjeh i odlične rezultate? Jedini način da saznate je ako zatražite njihov savjet ili pomoći za uspješnije učenje. Oni, kao i vi, moraju riješiti ispit te se možete zajedno motivirati i podupirati.

Ono što je veoma bitno kod učenja je prilika za odmor. Velikom broju informacija koje primamo tijekom učenja treba vremena da se „upiju“ u naš mozak te je stoga preporučljivo učiti 45 minuta sa pauzama od 5-10 minuta. U tim pauzama možete se laganо razgibati, prigristi nešto ili pak zaplesati uz glazbu. Glazba ne mora biti samo prihvatljiva i preporučljiva za trenutke opuštanja već može biti korisna i za učenje. Ako preferirate slušati glazbu dok učite, sastavite si listu pjesama koje vas inspiriraju i pomazu vam u pamćenju.

Mjesto gdje učite itekako može utjecati na vašu motivaciju za učenjem. Dok neki najbolje uče za stolom u tišini ili pak u knjižnici okruženi ljudima koji su tu zbog istog razloga, drugi preferiraju učenje uz pozadinski buku televizora ili pak vani u prirodi. No važno je da budete svjesni toga kako se osjećate u tom okruženju. Ako ste malo pospani, izbjegavajte učenje u krevetu ili na kauču te sjednite za stol. Pronadite si mjesto koje je udobno, no ne previše udobno i učinite ga vašim mjestom za učenje. Također je važno da mjesto gdje učite bude čisto, organizirano i uredno jer naša okolina utječe na naše raspoloženje.

Internet ne služi samo za pregledavanje društvenih mreža ili kao bijeg od školskih obveza već može postati vrlo važan alat za uspješno učenje. Ako vam neki dijelovi gradiva nisu jasni, uvijek možete „guglati“ pojmove kako biste ih lakše povezali u cjelinu. Isto tako možete pronaći različite video uratke ili članke koji vam mogu prikazati informacije na kreativniji način.

Ako imate osjećaj da ste preopterećeni obvezama i ne znate odakle početi, onda je najbolje svoje obveze posložiti po važnosti. Ono što nikako ne smijete napraviti je stalno odgađati njihovo izvršavanje ili pak u potpunosti odustatи. Započnite sa onim zadacima koji zahtijevaju više vremena i truda kako bi ste na kraju s lakoćom rješili one jednostavnije. Kada završite najteži zadatak, osjećat ćete se ponosni na svoj trud i rad i to će vam dati dodatnu motivaciju kako biste i ostale zadatke uspješno riješili.

Učite tokom dana dok ste odmorniji i koncentracija je veća, a svoje večeri iskoristite kako biste se opustili ili bavili nekim drugim aktivnostima. Učenje pred ispit nosi određeni stres što može uzrokovati slabije pamćenje.

I ono najvažnije; razmišljajte pozitivno! Za učenike koji osjećaju da nemaju kontrolu nad rezultatima svojih napora manje je vjerojatno da će uopće uložiti ikakav napor. Najvažnija je ona motivacija koju osjećate iznutra i ako svemu pristupite s optimizmom nema prepreke koju nećete moći prijeći, bilo sami ili uz podršku drugih.

USPOREDNI VOKABULAR

LIPA RIČ ČAKAVSKA

- terina = zdjela
 - koltrine = zavijese
 - bandira = zastava, stijeg
 - kesa = vrećica
 - kužina = kuhinja
 - škafetin = ladica
 - pojata = štala
 - katriga = stolica
 - takuin = novčanik
 - dućan = trgovina
 - butik = trgovina
 - frižider = hladnjak
 - kandelabar = rasvjetni stup
 - lanterna = svjetionik
 - teča = lonac
 - pinjur = vilica
 - kašika = žlica
 - kućarin = žličica
 - pijat = tanjur
 - špina = slavina
 - kvasina = ocat
 - juva = juha
 - nevista = snaha
 - pržina = pjesak
 - kain = lavor
 - lancun = plahta
 - reloj = sat
 - bičva = čarapa
 - arija = zrak
 - dežgracija = nezgoda
 - pegula = nesreća
 - bagaj = prtljaga
 - škovace = smeće
 - škovacera = lopatica za smeće
 - postole = cipele
 - cokule = drvene cipele
 - mirakul = čudo
 - šoldi = novci
 - pinezi = novci
 - caklo = staklo
 - šinjorina = djevojka
- **kušin** = jastuk
 - **ćiba** = krletka
 - **kantunal** = noći ormarić
 - **tinel** = dnevni boravak
 - **kantinela** = letva
 - **banak** = klupa
 - **bava** = povjetarac
 - **fešta** = zabava
 - **marenda** = doručak
 - **fažol** = grah
 - **poma** = rajčica
 - **spiza** = hrana
 - **obid** = jelo/ručak
 - **manistra** = tjestenina
 - **toč** = umak
 - **cukar** = šećer
 - **kaciola** = metalna duboka žlica
 - **grop** = čvor
 - **fumar** = dimnjak
 - **kanočal** = dalekozor
 - **lumbrela** = kišobran
 - **bančić** = mala stolica
 - **šugaman** = ručnik
 - **balun** = lopta
 - **balun** = nogomet
 - **balota** = kugla
 - **bićerin** = čašica
 - **beštija** = životnija
 - **traverša** = pregača
 - **fiera** = blagdan
 - **kontra** = protiv
 - **vešta** = haljina
 - **kotula** = suknja
 - **maca** = veliki čekić
 - **cima** = brodski konop
 - **čorav** = slijep
 - **balancana** = patlidan
 - **vonj** = miris
 - **tovar** = magarac
 - **nožice** = škare
 - **peškarija** = ribarnica

Naši se učenici na nastavi materinjega jezika itekako pridržavaju vokabulara hrvatskoga standardnoga jezika. No, nerijetko im se zna dogoditi da, koncentrirani na sadržaj a ne na formu izlaganja, te u želji da što prije odgovore na pitanje i/ili iznesu svoje mišljenje, riječi iz standarda zamijene onima iz pripadajućega narječja našega podneblja – čakavskoga.

Stoga donosimo usporedni vokabular odabranih riječi koji zrcali samo dio šarolikosti našega jezika. Tko zna, možda pronađete pokoju riječ kojoj niste znali obje inačice, bilo onu na standardnom jeziku ili pak na čakavskom narječju.

Prikupili: učenici 2.g razreda,
uredila: Lana Grubišić, 2.g

- **cvike** = naočale
- **pirlija** = lijevak
- **grilje** = rolete/drveni zatvori
- **priškuriti** = zamračiti
- **škuro** = tamno
- **redikul** = čudak
- **poškropiti** = poprskati
- **noseća** = trudnica
- **libar** = knjiga
- **lazanjur** = drveni valjak
- **fleka** = mrlja
- **maća** = mrlja
- **mukte** = besplatno
- **cotav** = šepav
- **pinel** = kist
- **pitura** = boja
- **pitur** = ličilac
- **faca** = lice
- **recine** = naušnice
- **šteker** = utičnica
- **kaca** = bačva
- **nona** = baka
- **nono** = djed
- **mater** = majka
- **ćača** = otac
- **bajbuk** = zatvor
- **dišpet** = prkos
- **čakulati** = pričati/ogovarati
- **meštar** = majstor
- **beštijma** = psovka
- **čiriti** = viriti
- **mučati** = šutjeti
- **cata** = lubenica
- **kampanel** = zvonik
- **ruzina** = hrda
- **familija** = obitelj
- **forca** = snaga
- **finta** = prevara
- **makinja** = stroj
- **adio** = zbogom (pozdrav)
- **guš** = užitak

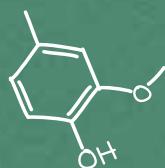
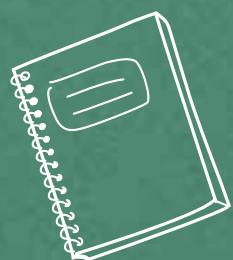
- **botun** = dugme
- **borša** = torba
- **kala** = uska ulica
- **postelja** = krevet
- **fratar** = svećenik
- **revat** = plakat
- **var** = smijeh
- **navigat** = ploviti
- **dir** = kratka štetnja
- **friško** = svježe
- **drob** = stomak
- **kacavida** = odvijač
- **brokva** = čavao
- **bokun** = komad
- **kaić** = mali brod
- **korniža** = rub nogostupa
- **mašklin** = vrsta alata za kopanje u polju
- **feta** = kriška
- **fibra** = temperatura
- **čakula** = razgovor
- **lavandin** = umivaonik
- **barba** = gospodin
- **šjor** = gospodin
- **špigete** = vezice
- **nevera** = nevjemje
- **fureš** = stranac
- **arivat** = doći
- **tong** = blato
- **štrukati** = cijediti
- **baškotat** = prepeći
- **baškotin** = prepečenac, dvopek
- **šufigavat** = lagano kuhati
- **barščan** = bršljan
- **mijor** = tisuću
- **iljadu** = tisuću
- **kamara** = soba
- **šempjav** = budalast
- **gradele** = roštilj
- **bevanda** = piće, mješavina vina i vode
- **gemiš** = piće, mješavina vina i gaz. vode
- **čapati** = uhvatiti

- **duvan** = cigareta
- **ćik** = opušak (cigarette)
- **priša** = žurba
- **cakliti** = sjajiti
- **diletin** = prsluk
- **falit** = pogriješiti
- **falit** = nedostajati
- **falit** = hvaliti
- **čikara** = šalica
- **fjok** = mašna
- **bonaca** = mirno more
- **buža** = rupa
- **gratat** = ribati
- **gratačaža** = ribež
- **čatrinja** = bunar
- **dardin** = park
- **pitar** = lonac za cvijeće
- **grezo** = grubo
- **dinda** = jeftin nakit
- **ura** = sat
- **ponistra** = prozor
- **kukumar** = krastavac
- **kapula** = crveni luk
- **karati** = svadati se
- **idit se** = ljutiti se
- **jematva** = berba grožđa
- **ložje** = vinograd
- **lajona** = žena koja puno priča
- **karota** = mrkva
- **konšerva** = umak/koncentrat od rajčice
- **šalša** = umak od rajčice
- **praska** = breskva
- **kantun** = kut
- **zgrišpan** = zgužvan
- **kašeta** = drveni sanduk
- **gustirna** = cisterna
- **jagla** = igla
- **kurdela** = vrpca
- **infišan** = lud
- **promaja** = propuh
- **misno** = svećano
- **potrefit** = pogoditi
- **šufit** = potkrovље
- **kvart** = četvrt
- **mot** = znak
- **skuža** = isprika
- **skužaj** = oprosti
- **skužiti** = shvatiti
- **skale** = stepenice
- **bjonda** = plavuša
- **rebe** = traperice
- **ricavo** = kovrčavo
- **pjaca** = tržnica
- **špaker** = štednjak
- **mul** = pristanište za brodove
- **kolet** = kragna
- **trliš** = radno odjelo
- **storija** = priča
- **cvike** = naočale
- **mrzlo** = hladno
- **griz** = zalogaj
- **bokal** = vrč
- **špajz/iza** = smočnica
- **čunka** = njuška
- **čvoka** = kvrga
- **durat** = trajati
- **intimela** = jastučnica
- **timun** = volan
- **oganj** = vatra
- **mendula** = badem
- **kariola** = građevinska kolica
- **brontulat** = prigovarati
- **katanac** = lokot
- **koća** = ribarski brod
- **mižerja** = Sirotnija
- **naciklo** = napuklo
- **rašpa** = turpija
- **stina** = kamen
- **banj** = kupatilo

$$2+2=4$$

ŠKOLA ZA DIZAJN, GRAFIKU I
ODRŽIVU GRADNJU - SPLIT
www.gogss.hr